

Mladi strokovnjaki

Znanec, ki je pred dobrim letom diplomiral na visoki šoli in je v večjem podjetju, v katerem je zaposlen, dobival štipendijo za študij, mi je pred nedavnim dejal: »Resno razmišljam, da bi v podjetju vse skupaj pustil. Sem mar jaz kriv, da imamo težave, sanacijski načrt in slabe plače? Najbrž bom naredil tako kot lani kolega, ko je šel.«

Uresničevanje gospodarske in družbene reforme je zaostrilo prenekatere pogoje in odnose. Ni še tako dolgo, ko se nekatera podjetja niso kaj prida brigala za dobre kadre. Njihov odgovor je bil: »Dokler se ne izkopljemo iz težav, bodo tudi osebni dohodki malo slabši.« V praksi pa se je potem zgodilo drugače. Spособni strokovnjaki so naenkrat postali iskano blago na kadrovske tržišču. — Podjetja, ki zaradi različnih vzrokov niso v najhujši meri občutila reformskih ukrepov, so lahko nekemu ponudila za nekaj deset tisočakov večji mesečni osebni dohodek.

Na zadnjem posvetovanju, ki ga je sklical Medobčinski svet ZK za Gorenjsko, je nekdo vprašal: »Kam to pelje? Čeprav stremimo, da strokovnjake kljub težavam dokaj v redu plačujemo (v primerjavi s položajem, v katerem smo), le-ti, ko izpolnijo pogodbene obveznosti, odhajajo. Opažamo, da postajajo vse bolj komercialno usmerjeni predvsem mladi strokovnjaki. Ti največkrat pozabljajo, da so jim prav podjetja, ki jih zapuščajo, s štipendijami ali kako drugače omogočila, da so se usposobili. Ko pa pride čas, da bi ob težavah vztrajali in pomagali, odidejo. Tako v podjetjih, ki so se znašla v težavah, nastaja še težji položaj.

Ugotovitev je povsem točna. Nekdo, ki bi zaradi težav najbolj potreboval strokovnjake, jih trenutno ne more bolje nagraditi, nekaterim pa je (kot kaže) prav to postala metoda za pridobivanje strokovnjakov. Na pogled v skrbi za dobre kadre danes ni nikomur moč ničesar očitati. Razlika pa je. Eni gledajo kadrovske politike kot dolgoročno (planirano) naložbo, drugi pa kupijo že izoblikovanega strokovnjaka (od nekoga, ki ga je recimo štipendiral). Pri tem pa slednji hote ali ne hote pozabljajo, da šolanje strokovnjaka toliko in toliko časa traja in toliko stane.

A. Z.

Blejsko mravljišče

Bled, nedelja, 22. februarja. Naselje se je prek noči spremenilo v pravo mravljišče. Toliko ljudi iz najrazličnejših krajev Gorenjske in širše Slovenije, kot jih je bilo v nedeljo v našem turističnem središču, Blejčani skoraj ne pomnijo. Pravijo, da jih je bilo najmanj osem tisoč! Kjerkoli je bilo le malo prostora, so bili parkirani avtomobili. Vozniki, ki so prišli na Bled nekoliko pozneje, so pripovedovali, da so iskali prostor za parkiranje tudi uro ali več. Avtomobilska gneča pa ni bila samo v naselju. Kolone avtomobilov so se polzevo pomikale vanj, posebno pa v poznih popoldanskih in večernih urah proti Kranju in Ljubljani. Razumljivo, da so imeli prometni miličniki obilo dela.

Turistični predvsem pa gostinski delavci, si lahko zadovoljno manejo roke, saj so bili lokali dobro obiskani in se je bilo treba marsikje pošteno potruditi, da si pri-

šel do zaželenih pijače ali jedilnice. No, gostinci so pomislili tudi na to. Na zaledenem jezeru in ob njem so postavili nekaj stojnic s slaščicami, čajem in tekočinami, ki so za takšen letni čas najbolj primerne.

Nekaj posebnega je bilo zaledeno jezero. Čudili smo se, kako je mogel ne preveč debeli led vzdržati takšno človeško težo. Čudili smo se tudi zaradi tega, ker je bilo zaradi sonca precej toplo, in se je začel led na nekaterih mestih taliti. Množice drsalcev in sprehajalcev, ki so se peš podali na otok, to ni motilo. Se manj pa tiste, ki so se z »ledenim vlakom«, pogruntavščino Janeza Benedika in Janeza Bohinca, vztrajno, od dopoldneva do prihajajočega mraka prevažali okrog otoka. Dohili smo občutek, da smo sredi velikega sejmišča.

Vendar to še ni vse. Po jezeru so odmevali zvoki korlačnic, polk in valčkov, ki so

jih iz svojih glasbil privabljal. Neutrudi godbeniki iz Gorij pri Bledu v narodnih nošah.

Srečanje z nedeljskim Bledom je bilo zares enkratno. Ko smo se proti večeru vračali, so se v naselju pričele prižigati luči. Ledena ploskev še ni zamrla. Nekateri drsalci so se gotovo drsali do trde noči. Skoraj smo pozabili, da smo zaradi gneče in kolone na cesti porabili poldruge ure, da smo se prebili do Kranja. Nič čudnega, saj so nam blejski turistični delavci povedali, da se še sredi največje turistične sezone redko dogodi, da bi Bled v enem samem dnevu sprejel toliko oboževalcev.

-jk

Proti podražitvi kruha

Predlog komiteta »Zito« Ljubljana, da bi Zavod SRS za cene dovolil podražitev črnega kruha, je izzval ostro reagiranje v slovenskih sindikatih. Po mnenju sindikata so nesprejemljive težnje po povečanju cen za osnovne življenjske potrebščine, ker le-to najbolj občutljivo vpliva na življenjsko raven ljudi. Sindikati se bodo tudi uprli morebitnim poskusom, da bi znanjšali proizvodnjo črnega kruha in na ta način potrošnike prisilili, da bi kupovali več belega. Proizvodnja črnega kruha pomeni za »Zito« Ljubljana manj kot 15 odstotkov njegove dejavnosti, večina preostale proizvodnje od peciva do slaščičarskih izdelkov pa omogoča zaradi prostega oblikovanja cen razmeroma visoko akumulacijo (podjetje »Zito« bo letos ustvarilo nad 6 milijonov novih dinarjev skladov!).

»Občinske skupščine in sindikati smo lani z razumevanjem sprejeli podražitev belega kruha — zlasti se zato, ker so predlagatelji in zagovorniki povišanja cen zagotavljali, da se cena za črn kruh ne bo povečala,« je rečeno v internih informacijah republiškega sveta sindikatov Slovenije.

J. V.

MESEC
D 3 2 - 16.3 1970
MURHE

Ob lepem vremenu se je v soboto in nedeljo spominskega pohoda na Stol udeležilo kar 245 planincev, smučarjev, borcev in tabornikov največ z Gorenjske pa tudi iz drugih krajev. Na ta način so počastili spomin na bitko 40 prvoborcev Cankarjeve čete pred 28 leti. Vsi udeleženci so dobili bronaste spominske značke, trije udeleženci pa so za petkratni vzpon prejeli zlato, več planincev pa za trikratni vzpon srebrno spominsko značko.

ZMS, JLA in specializirane organizacije

Tako kot v zvezi mladine so tudi v Jugoslovanski ljudski armadi in specializiranih mladinskih organizacijah (taborniki, planinci) že večkrat ugotovljali, da morajo te organizacije medsebojno tesneje sodelovati. Na žalost je zamisel obstajala le v obliki besed, učinkovitejših oblik, da bo to sodelovanje resnično zaživel, pa niso našli.

V republiki, posebno v Mariboru, je zrasla zamisel, da je najboljša oblika za poživitev in uresničitev takšnega sodelovanja stalno telo, ki bi spodbujalo in usklajevalo medsebojno sodelovanje armade, zveze mladine in posebnih mladinskih organizacij. Zato so se v Kranju pretekli teden zbrali na skupnem sestanku predstavniki vseh treh organizacij, katerega osnovna misel je bila ustanovitev koordinacijskega odbora, ki bi skrbel za sodelovanje med ZMS in posebnimi organizacijami na eni strani ter JLA na drugi strani

ter ZMS in njenimi specializiranimi organizacijami, saj konec koncev vse tri združujejo veliki del mladine. Na razgovoru pretekli teden so se izoblikovale osnovne poteze novega organa. Ne samo to, da bo koordinacijski odbor stalno telo, da bodo v njem zastopane vse organizacije od ZMS, JLA, tabornikov, planincev, mladih tehnikov itd., ampak bo delo tega novega organa slohelo na programih posameznih organizacij. Delo odbora je po predhodnem programu razdeljeno na tri dele: družbena in politična dejavnost, kulturna tehnična in zabavna dejavnost ter rekreativna in športna dejavnost.

Prva seja koordinacijskega odbora naj bi bila v prvi polovici marca. Do takrat bodo posamezne organizacije določile svoje člane v odbor, predlagale svoje programe dela in izoblikovale jasnejša stališča do novega organa.

-jk

Pomembne naloge rezervnih vojaških starešin

Decembra lani je bilo ustanovljeno Združenje rezervnih vojaških starešin (ZRVS), družbenopolitična in strokovna organizacija rezervnih vojaških starešin s podobnimi nalogami kot njen predhodnik Zveza rezervnih oficirjev in podoficirjev. ZRVS ima svoje zvezne, republiške in občinske organe. V Kranju deluje občinski odbor te organizacije s tremi komisijami: komisija za izvajanje strokovnega programa, komisija za splošna in kadrovska vprašanja in komisija za obrambno vzgojo prebivalstva, kamor se lahko vključi vsak občan, ki ga to področje dela zanima.

V četrtek je bila v Kranju že četrta seja občinskega odbora ZRVS, na kateri so obravnavali pravila organizacije, ki jih bo sprejela skupščina na eni od prihodnjih sej. Prav tako so govorili o pomembnih nalogah, ki so pred rezervnimi starešinami, predvsem na strokovnem področju.

V teku je že ciklus predavanj, in sicer o treh temah: gospodarski razvoj občine, družbena zaščita in aktivnost tujih obveščevalnih služb do JLA in vseljudske obrambe (predavanje je dokumentirano s podatki JLA in filmom) ter organizacija vseljudskega odpora v občini, krajevnih skupnostih in gospodarskih organizacijah. Garnizija v Kranju pa bo omogočila rezervnim starešinam, da se bodo lahko tudi praktično seznanjali s problematiko, obravnavano v predavanjih. Združenje bo prav tako organiziralo neobvezno streljanje za vse svoje člane, ki bodo na koncu izobraževalne sezone polagali strokovne izpite.

Nalog je torej veliko. Najvažnejša pa je gotovo vzgajanje rezervnega starešinskega kadra in občanov in priprave na vseljudski odpor v smislu zveznega zakona.

-jk

KRANJ

Na skupni seji se bosta jutri (četrtek) popoldne sestala oba zbora kranjske občinske skupščine. Dnevni red za to sejo je precej zajeten, saj obsega kar 16 točk. V prvih dveh točkah bodo odborniki po široki javni razpravi sklepali o resoluciji o razvoju gospodarstva ter politiki zbiranja in uporabe sredstev za splošno potrošnja letos in o letošnjem proračunu občine. Takoj za tema dvema točkama pa so na dnevnem redu odgovori in pojasnila na predloge in vprašanja zborov volivcev.

A. Z.

V petek, 27. februarja, bo v Kranju 7. redna seja skupščine komunalne skupnosti za zaposlovanje občin Kranj, Škofja Loka, Trzin, Radovljica in Jesenice, na kateri bodo obravnavali statut komunalnega zavoda za zaposlovanje, sklepali o laškem poslovnem poročilu zavoda in razpravljali o letošnjih izhodiščih zaposlovanja naših delavcev v tujini. -jk

V garniziji JLA na Bohinjski Bell je bila minulo sredo seja konference zveze komunistov. Pripadniki JLA so sklenili, da bodo v prihodnje tesneje sodelovali z družbenopolitičnimi organizacijami v občini; predvsem na področju priprav na vseljudski odpor. Posebej pa bodo v prihodnje sodelovali z organizacijami zveze mladine in telesnovzgojnimi ter drugimi specializiranimi mladinskimi organizacijami. Konference so se udeležili tudi predstavniki občinskih družbenopolitičnih organizacij iz Radovljice. — Foto: F. Perdan

Neobjektivna kritika

Predstavnik krajevnih organizacij zveze mladine je na seji občinske konference ZM, ko je le-ta razpravljala o klubski dejavnosti in delu mladine na terenu, prišel na govorniški oder in kritično ocenil delo krajevnih organizacij SZDL in njeno sodelovanje oziroma odnos do mladih. Iz njegove razprave je bilo razvidno, da se je skrbno pripravil, še bolj pa, da mu ni vseeno, kako organizaciji na terenu sodelujeta in delata.

Čez nekaj dni pa se je pokazalo, da je bila njegova ocena le preveč kritična in da mladi govornik ni bil dovolj obveščen o vprašanjih oziroma delu, ki ga je ocenjeval. Še več. Zaradi slabe obveščenosti in neupravičene kritike na seji konference se je znašel v neprijetnem položaju na seji krajevnega političnega aktiva, kjer so mu pojasnili, da vprašanja, o katerih je govoril, niso takšna.

Neobjektivna kritika je v naši družbeni praksi še dokaj prisotna. Na srečo v večini primerov ne izvira iz takšnih ali drugačnih medsebojnih nesoglasij. Seveda pa zato ni nič manj nevarna. V najboljšem primeru lahko povzroči določeno zmedo med ljudmi. Zato za neobjektivno kritiko, ki ji botruje morda zgolj neobveščenost, ni opravičila.

No konkretni primer, ki se je zgodil v začetku meseca na zadnji seji občinske konference zveze mladine v Kranju so v Zabnici pravočasno razčistili. Upamo, da tako, da mladi govornik ni bil užaljen in da se bo tudi v prihodnje kazala njegova skrb za mlade; vendar le v objektivni kritiki. A. Z.

»Bilo mi je nerodno«

Pred kratkim sem bil na nekem sestanku v Ljubljani, kjer sem začuden poslušal tovariša, ki je v razpravi dejal, da vedno zbiramo denar za razne nesreče v drugih republikah. Na sestanku je bilo govora o akciji, naj za dan žena vsaka slovenska žena prispeva dinar za izgradnjo nove porodnišnice v Banja Luki. Humano akcijo, ki je po strahotnih posledicah potresa v Banja luki tako opravičena,

je ni potrebno posebno zagovarjati.

Na občnem zboru občinskega sindikalnega sveta Kamnik pa je Vinko Dobnikar, ravnatelj šole, v par besedah prepričljivo in nazorno prikazal razmere v Banja Luki. Dejal je:

»Nedavno smo se v Slavonški Požegi sestali predstavniki občinskih sindikalnih svetov: Gornji Milanovac, Kamnik, Kotor, Peč, Slavonška Požega, Strumica, Travnik in Zrenjanin. Razpravljali smo o letošnji priveditvi, ki nosi naslov Karavana delavske solidarnosti in v katero je vključenih omenjenih osem občinskih sindikalnih svetov.

Po posvetovanju so nas organizatorji povabili na ogled Banjaluke. Nobena televizija ne more prikazati tega, kar smo videli. Ko smo ugotovljali, koliko je naših osent občin prispevalo za obnovo porušene Banjaluke, smo izračunali, da smo skupno zbrali le 800 milijonov S din. Bilo mi je nerodno, ker smo v Kamniku zbrali le 13 milijonov S din, manj razvite občine pa so prispevale precej več.«

Na občnem zboru občinskega sindikalnega sveta so sklenili, da bodo nadaljevali z akcijo zbiranja pomoči za Banjaluko. J. Vilič

Uspešni vikend seminarji

Znano je, da občinska organizacija zveze mladine v Radovljici že nekaj let zelo uspešno izvaja eno od izobraževalnih oblik — vikend seminarje. V zadnjem obdobju pa so to obliko s pomočjo radovljiške delavske univerze še bolj izpopolnili. Pravijo, da na vikend seminarjih redno posvetijo en del izobraževanja, drugi del pa kulturno-zabavnemu življenju.

Letos bodo pripravili deset takšnih seminarjev za vodstva mladinskih aktivov v občini. Prvi je bil že v soboto in nedeljo v Mladinskem domu v Bohinju. Na njem so razpravljali o problemih

mladine na vasi, naslov druge teme pa je bil Svoboda in morala. Prihodnji mesec bodo na podobnem seminarju govorili o sodelovanju organizacije SZDL z zvezo mladine, aprila pa jim bosta o sodobnih tokovih v gledališču govorila Duša Počkaj in Jurij Souček. Razen družbenopolitične teme, bo mladim na seminarju prihodnji mesec Vlado Ribarič govoril tudi o veselju.

Tovrstnih seminarjev se redno udeležuje okrog 40 mladincev. Za izvedbo seminarja prispeva vsak udeleženec 10, občinska konferenca zveze mladine pa 20 dinarjev.

A. Z.

Po daljšem času uspešno poslovno leto

Osnovni ugotovitvi 18. skupščine komunalne skupnosti socialnega zavarovanja sta bili: lansko poslovno leto je bilo po daljšem času spet uspešno, saj so bili predvideni dohodki v skoraj vseh postavkah preseženi, predvsem na račun rastočih osebnih dohodkov. Po predvidevanjih bo letošnji finančni načrt sklada zdravstvenega zavarovanja lahko pokrival vse zahteve gorenjskih zdravstvenih zavodov, ki so po oceni skupščine izredno realni. Do zapetljajev bi lahko prišlo samo v primeru, če bi zdravstvene organizacije izven gorenjskim občin preveč povečale cene svojim storitvam, čeprav letošnji plan že upošteva tudi možne podražitve zdravstvenih storitev.

Lani je imel sklad zdravstvenega zavarovanja delavcev Kranj 88,995.299,21 dinarjev dohodka in 88,644.311,37 di-

narjev vseh izdatkov, tako da je bilo ustvarjenega 350.987,84 dinarjev presežka. Na skupščini so se odločili, da bodo 350.000 dinarjev prenesli med dohodke sklada za letošnje leto, ostanek pa namenili rezervi sklada.

Letošnji finančni načrt sklada predvideva 18 odstotkov več sredstev. Tako račun-

da bo imel sklad na voljo 102.458.000 dinarjev celotnega dohodka. Če pa od tega odštejemo dva odstotka sredstev od osnovnega prispevka sklada, ki jih skupnost nameni rezervam, bo imel sklad letos 101.141.000 dinarjev dohodka. Po programu naj bi

ZP ISKRA
Kranj

iščemo

NOVEGA SODELAVCA ZA DELO V STROKOVNIH SLUŽBAH — ZP ISKRA KRANJ

ponovni razpis

pravnik

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje

- da je diplomiran pravnik
- zaželeno je nekaj delovnih izkušenj

Za navedeno delovno mesto je določena 2-mesečna poskusna doba.

Osebnih dohodki po Pravilniku o delitvi OD Strokovnih služb.

Delovno mesto je v Kranju.

Pismene prijave na to objavo pošljite na ZP ISKRA KRANJ, Strokovne službe, Organizacijsko kadrovsko področje, Kranj, Gosposvetska 10.

Rok za sprejemanje prijav je 15 dni od dneva te objave, oziroma do zasedbe delovnega mesta.

Projektivno

PODJETJE, KRANJ

Cesta JLA 6/I
(nebotičnik)

IZDELUJE
NACRTE
ZA VSE
VRSTE
GRADENJ

Savska folklor in oktet

Kako zadovoljiti kulturne potrebe vseh članov delovnega kolektiva po eni strani ter njihovo zanimanje in želje po aktivnem ter ustvarjalnem kulturnem udejstvovanju po drugi strani — to je vprašanje, s katerim se več ali manj ukvarjajo kulturne komisije naših delovnih organizacij. Tako se podjetja znajdejo pred vprašanjem: je bolje imeti lastne kulturne skupine ali pa je bolje kulturno dejavnost prepustiti specializiranim kulturnim institucijam. Nekega splošno veljavnega pravila za eno ali drugo varianto glede na določene specifičnosti podjetij in občin ni, čeprav se podjetja večinoma odločajo za drugo varianto. Nedvomno pa drži, da podjetje, ki se je odločilo za lastno kulturno dejavnost, točno ve, kako in za koga so bila porabljena finančna sredstva, ki jih je podjetje ob delitvi dohodka namenilo kulturi.

V kranjski tovarni Sava so že pred leti ustanovili folklorno skupino, kasneje pa še moški oktet. Kulturna komisija ima v načrtu še ustanovitev domačega glasbenega ansambla, ki bi lahko spremljal folklorno skupino, pa tudi izvajal samostojni plesni program. Tako bi lahko s primerno programsko politiko vse tri skupine pripravile zelo zanimive in pestre samostojne nastope, dostopne najširšemu krogu ljudi.

Folklorna skupina je pod strokovnim vodstvom Andreja Košiča že doslej pokazala vidne uspehe. V preteklem letu je bodisi sama, bodisi skupno z oktetom pripravila vrsto nastopov. Med pomembnejše nastope sodi vsekakor sodelovanje na festivalu bratstva in enotnosti v Zagrebu meseca maja in tridensko gostovanje v pobratenem mestu La Ciotat v Franciji, meseca avgusta, kjer so prikazali pesmi in ples, ki jih je francoska publika zelo topla sprejela.

Z namenom, da se folklorna skupina razširi in pomladi, se je na vabilo njenega vodstva prijavilo kar 33 novih članov, ki že redno vadijo. Novinci se bodo morali naučiti najprej vse tiste plesse, ki jih je folklor že doslej izvajala, medtem ko se bodo po stažu starejši člani posvetili učenju novih plesov.

Program folklorne obsega belokranjske plesse, stari ples iz okolice Glamoča v Bosni, dva spleta gorenjskih plesov, trenutno pa študirajo rezijske plesse. Strokovno pomoč folklori v precejšnji meri nudi Narodopisni inštitut iz Ljubljane.

Precej je v preteklem letu nastopal tudi oktet, ki ga vodi prof. Peter Lipar. Med drugim je februarja z zahtevnim programom sodeloval ob večeru skladatelja Petra Liparja, dalje je s folkloro nastopil v Markuševcu, pel ob sprejemu gostov iz Anglije in novembra koncertiral v Ljubljani na sprejemu kulturno-prosvetnih delavcev iz Srbije. Največji uspeh Savskega okteta pa je vsekakor uspešno snemanje za RTV Ljubljana, s čimer si je oktet zagotovil nadaljnje sodelovanje. Tako je v februarju ali marcu predvideno radijsko snemanje, kasneje pa tudi televizijsko.

V svoj program oktet najraje uvršča domače narodne, pa tudi tiste umetne pesmi, ki jih ljudje že poznajo in zato radi poslušajo. Na vaje, ki so v prostorih glasbene šole, člani okteta z veseljem prihajajo. Ze več kot leto dni se sestava okteta ni spremenila, s čimer je pevovodji zelo olajšano delo, oktetu pa zagotovljen še hitrejši napredek.

D. Stanjko

Velik porast

Statističnih podatkov pravnih priprav ne potrebujemo, ker vsak brez njih na svoji koži občuti naglo naraščanje življenjskih stroškov. Zgolj dejstvo, da se življenjski stroški povečujejo, na splošno še ne sme vzbujati videza jugoslovanske posebnosti. Povečevanje življenjskih stroškov je pojav, ki ni tuj niti gospodarsko razvitejšim in nacionalnim gospodarstvom.

Drugo pa je vprašanje obsega povečevanja življenjskih stroškov. Slednje postaja pri nas vse bolj vznemirljivo. Statistiki so izračunali, da so se življenjski stroški v Sloveniji preteklo leto v primerjavi z letom 1968 povečali za 10,5 odstotka. Tako smo lani dosegli največje povečanje v poreformskem razdobju. Ali še drugače. V razdobju od vključeno leta 1954 pa do vključeno z letom 1968 smo imeli samo v petih letih večjo stopnjo porasta življenj-

skih stroškov kakor preteklo leto. Od teh petih let pa se dve leti (1965 in 1966) ujemata s časom začetka uveljavljanja družbene in gospodarske reforme. Za ti dve leti so torej prekomerni porasti življenjskih stroškov v pretežni meri objektivno opravičljivi.

Običajno je, da se življenjski stroški najbolj povečujejo zadnje mesece v letu. (Tako so bili življenjski stroški v lanskem decembru za 17,1 odstotka večji kakor so bili poprečni življenjski stroški v letu 1968). Neobičajno pa je, da so življenjski stroški spet izredno porasli v letošnjem januarju; in to če jih primerjamo z decembrom preteklega leta, za katerega smo že ugotovili velik porast življenjskih stroškov.

Tako visoke stopnje porasta življenjskih stroškov so nedvomno pričele resneje ogroziti naš življenjski stan-

dard. To še tembolj, ker se najhitreje draže tiste življenjske potrebščine, ki so za življenje neobhodno potrebne (hrana). Z večanjem življenjskih stroškov so nedvomno prizadeti vsi občani, v sorazmernostnem smislu pa še posebno ljudje z nizkimi osebnimi dohodki.

Seveda je res, da se povečuje ne le nominalna, temveč tudi realna vrednost dohodkov. Znamenje stabilnega gospodarstva pa je tudi, da se življenjski stroški gibljejo v nekih normalnih mejah. Z gospodarsko in družbeno refermo smo pred nepolnimi petimi leti vzpostavili osnove, na realnosti temelječe odnose v gospodarstvu in v družbi. Ali ni morda prekomerno povečevanje življenjskih stroškov tudi znamenje, da smo v stvarnost te odnose premoledno izvajali.

ABC

SZDL naj bolj prisluhne težavam ljudi

Pred dnevi je bila v Skofji Loki zadnja seja občinske konference SZDL v stari postavi. Navzoči so poslušali poročilo o delu krajevnih organizacij, nanizali uspehe in pomanjkljivosti minulega obdobja, sprejeli nekaj novih pravil o številu in mandatni dobi članov izvršnega odbora, potrdili sklep, da se ustanovi poseben odbor za pripravo proslav ob 25-letnici osvoboditve in predlagali, kakšen naj bi bil bodoči medobčinski svet gorenjskih občin. Seji sta poleg predstavnika občinske konference SZDL Janeza Thalerja, predsednika občinske skupščine Zdravka Krvine, sekretarja občinskega komiteja ZK inž. Marka Vrančarja ter republiškega poslanca Ivana Frenka-Iztoka prisostvovala tudi član predsedstva republiške konference SZDL Franc Kimovec-Ziga in strokovni sodelavec konference Boris Tkačik.

Iz poročila o delu krajevnih organizacij SZDL smo zvedeli, da so se le-te v preteklem obdobju izkazale predvsem pri pripravah na volitve, pri izvedbi uspelega referenduma o prispevku za gradnjo šol in kot organizatorji razprav o gospodarjenju z gozdovi. Manj razveseljuje dejstvo, da sodelovanje KO z drugimi organizacijami v občini (kulturno umetniška in športna društva, šole, aktivni ZK itd.) še vedno ni dovolj tesno ter da se šte-

valo članov zadnjih pet let zmanjšalo kar v sedemnajstih od skupno 35 krajevnih organizacij. Clani konference so poudarili nujnost vključevanja novih, zlasti mlajših ljudi ter sklenili, da je treba posameznike, ki že dolgo vrsto let aktivno delajo v raznih ustanovah in ki spričo kopice dolžnosti ne morejo več zadovoljivo opravljati vseh nalog, razrešiti nekaterih funkcij.

Kmetje so zahtevali, naj SZDL pomaga pri razreševanju

nju številnih bolečih vprašanj, ki terjajo čim hitrejšo rešitev. Zlasti aktualna je napovedana sprememba dednega zakona, s katerim bi morda lahko ustavili drobljenje posestev, beg mladih iz vasí v mesta in razpad nekdanjih cvetočih kmetij.

Poslanec Ivan Franko je v nadaljevanju razprave opozoril na dejstvo, da se aktivnost SZDL žal kaže le občasno, pred volitvami in po njih, v vmesnem obdobju pa delovanje zamre. In vendar ustava socialistični zvezi kot najbolj množični politični organizaciji pri nas daje precej večje pravice. Pripomnil je, da pogreša stalen stik s terenom, z ljudmi, iskanje napak, ki človeka tiščijo in ki bi morali biti nanje pozornost vsi, zlasti odborniki. SZDL naj pomaga oblikovati pravilna stališča ljudi do perečih problemov današnjega časa, kontrolira naj delo poslancev ter jih kliče na odgovornost, in ne nazadnje — skrbi naj, da bodo občani obveščeni o vseh najpomembnejših dogajanjih v komunih. Član konference Mojmir Sibinčič je opozoril zbrane, da je naloga SZDL, zlasti krajevnih odborov, predstaviti občanom pomembnost akcij za okrepitev splošne ljudske obrambe, kar se lani ni zgodilo. Ljudje so se namreč udeležili predavanj o teh vprašanih šele, ko jih je odgovorni forum opozoril, da je slednje tudi njihova dolžnost, ne le pravica.

Pod tretjo točko dnevnega reda so navzoči soglasno sprejeli predlog, naj bi mandatno dobo članov IO podaljšali na 4 leta, hkrati pa potrdili sklep o povečanju števila le-teh.

Konferenca je zatem osvojila poimenski seznam oseb, ki bodo sestavljale poseben odbor za proslavo 25-letnice osvoboditve. V njem so predstavniki družbenopolitičnih, kulturnih in športnih organizacij ter šol. Na voljo bo imel 13.000 N din. Denar so prispevale občinska skupščina, občinske organizacije SZDL, ZK, ZMS, ZB in sindikat. Skupina mora takoj začeti z delom.

Nazadnje je konferenca obravnavala predlog o ustanovitvi medobčinskega sveta gorenjskih občin, posvetovalnega organa, ki bo usklajeval skupne akcije gorenjskih komun. Clani IO SZDL, ki je o tem že razpravljali, so bili mnenja, da je prvotno zamišljena sestava bodočega telesa, v katerem naj bi bili le vodilni funkcionarji, neprimerna. Menili so, da je treba člane delegacije, ki bo štela 3 osebe, po potrebi tudi menjati, če se izkaže, da nekdo drug bolje pozna določeno problematiko kot predsednik občine, sekretar komiteja ali predsednik SZDL.

I. G.

Zveza borcev ne more biti organizacija vojnih veteranov

Pretekli četrtek je bilo v domu JLA v Ljubljani posvetovanje predsednikov občinskih konferenc SZDL in občinskih odborov ZRB NOV. Janez Vipotnik, predsednik republiške konference SZDL Slovenije, je v uvodnih besedah dejal, da je graditev samoupravne socialistične družbe neprekinjena vez revolucionarnih tradicij. Osnovnim izročilom revolucije pa je mogoče ostati zvest le s trajno aktivnostjo v samoupravnem socialističnem mehanizmu. Ob sedanjih žgočih problemih družbe borci ne morejo ostati ob strani. Na posvetovanju so poudarili pomen tesnejšega sodelovanja med združenjem zveze borcev in socialistično zvezo. Gre za množičnost interesov, ki se pojavljajo v raznih družbeno političnih organizacijah, združenjih, strokovnih institucijah, kulturnih skupnostih itn. Poraja se vprašanje, kako sodelovati. »SZDL je tisti prostor, kjer so soočajo stališča z namenom, da bi se uspešno reševali problemi delovnih ljudi,« je dejal Janez Vipotnik in nadaljeval: »To pa ni pokroviteljstvo niti vpliv SZDL nad drugimi popolnoma samostojnimi organizacijami. Socialistična zveza daje prostor za razčišče-

vanje in s tem pomaga odstranjevati težave.«

Na posvetovanju so poseben pomen pripisovali negovanju tradicij NOB. V razpravi smo slišali ostre pripombe na račun naraščanja socialne diferenciacije, ki preveč ločuje ljudi. V partijskih gorskih vasicah živetarjijo onemogli kmetje, ki so vse dali za našo revolucijo, a živijo osamljeni in pozabljeni.

Na posvetovanju je bilo obravnavano tudi vprašanje zgodovinopisja in zgodovine Osvobodilne fronte in narodnoosvobodilnega boja slovenskega naroda. To je ena izmed pomembnih in odgovornih nalog generacije, ki je neposredno sodelovala in bila nosilka tega zgodovinskega boja slovenskega naroda za svoj obstoj in socialno revolucijo. Zato sta obe organizaciji živo zainteresirani, da bi se ta del zgodovine Slovencev, na katerem je že nekaj napravljenega, obdelala v vsej celovitosti, z objektivno znanstveno zgodovinsko metodo, ki mora zajeti tudi razvoj Osvobodilne fronte in revolucije po občinah in regijah,« je zapisano v sklepih posvetovanja.

J. Vidic

Mladinski dogovor na Bledu

Čeprav dela neke organizacije ne gre ocenjevati po številu seminarjev, je takšno izobraževanje in dogovarjanje, posebno če je stalno, vseeno kazalec organiziranega dela. Še bolj pa je razveseljuje, če se je takih delovnih navad oprijela organizacija, ki združuje na tisoče mladih. V mislih imamo kranjsko mladinsko organizacijo, ki je v nedeljo na Bledu končala svoj drugi zaporedni seminar za mladinsko vodstva, tokrat iz Iskre, Save in Planike. Posebno moramo pohvaliti Planiko, saj so se razen mladinskih aktivistov znašli na Bledu tudi vodilni iz samoupravnih organov in družbenih ter političnih organizacij z direktorico tov. Ozbilčno na čelu. Menimo, da bi zgledu Planike lahko sledili tudi drugi kolektivi. Na seminarju so bili prav tako člani občinskega mladinskega predsedstva. Zamišlel vodstva mladine v Kranju namreč je, da se morajo njegovi člani temeljito seznaniti z vso problematiko mladine, bodisi na terenu, šolah ali tovarnah.

Na osnovi razprave, so sprejeli polletni program dela ZMS v gospodarskih organizacijah. Marca ali aprila bodo v de-

lovni kolektivni konference, na katerih bodo poskušali najprej ugotoviti, kako je z njihovo organizacijo in bodo na osnovi tega izdelali polletni program dela. Avgusta bo ustrezna komisija pri občinskem vodstvu izdelala dvoletni program dela mladine v tovarnah. Pri tem računajo na sodelovanje s sindikatom.

Da so izdelali na Bledu takšen program ni »Kriva« le zavest, da tovarniška mladina potrebuje organizacijo z jasnimi programom in cilji, ampak misli, izrečene na seminarju. Nazorna pripoved predsednika kranjske skupščine o razvoju kranjskega gospodarstva, je mlade napotila k mišljenju, da bi morali v delovnih organizacijah govoriti tudi o občinskih resolucijah, ne samo o lastnih razvojnih programih. Tov. Zdravko Troha je konkretno orisal metode političnega dela, posebno pa razliko med zamisljimi in konkretnimi delovnimi programi, saj želje in potrebe niso dovolj. Tov. Dagmar Šuster pa je upravičeno dejal, da je prvi pogoj za samoupravno in politično uveljavitev mladih v delovnih organizacijah strokovna uveljavitev na delovnem mestu.

J. Košnjek

Žarek veselja za potnike

»sončnega vlaka«

Avstrijskim potnikom »sončnega vlaka« se bosta priključila dva vagona slovenskih invalidov

»Sončni vlak nosi v sebi tiste humane ideje, ki smo jih v revoluciji zapisali med temeljna načela naše bodoče družbene ureditve in medsebojnih odnosov,« je med drugim dejala Zora Tomič, članica izvršnega sveta skupščine SRS, ko je na tiskovni konferenci novinarje seznanila s pripravami za letošnji »sončni vlak«.

»Sončni vlak« že nekaj let organizirajo avstrijske humanitarne organizacije, letos pa se bosta prvič temu vlaku priključila dva vagona invalidov iz Slovenije.

Čeprav je to globoko človekoljubna akcija, ne gre prezeti, da je »sončni vlak« obenem dokaz dobrih sosedskih odnosov z Avstrijo. Dokaz, da dobrih sosedskih odnosov ne ustvarjajo samo veliki ljudje, politiki, pač pa predvsem preprosti ljudje. Zdravi si težko zamišljamo življenje človeka, ki je privezan na posteljo, pa čeprav je gmotno oskrbljen.

Ivo Majdič, predsednik odbora za »sončni vlak«, je povedal, da bo letos s sončnim vlakom potovalo 60 slovenskih invalidov. Doslej so že dobili 135 prijav. Pri izbiri bodo upoštevali, da bodo zastopana vsa območja Slovenije, socialni položaj in zdravstveno stanje (potovanja se ne morejo udeležiti bolniki, ki imajo napade, srčni bolniki, bolniki z infekcijskimi boleznimi, diabetiki ali pa tisti, ki lahko samo ležijo).

Ni še znano, koliko bo letos s »sončnim vlakom« potovalo avstrijskih invalidov in spremstva, računajo pa, da bo skupno z našimi potniki okrog 500 ljudi.

»Sončni vlak« bo potoval pet dni, in to od 6. do 10. maja prek Avstrije, Nemčije, Švice, Lichtensteina, Slovenije in Hrvaške. Odhod dveh vagonov z invalidi iz Ljubljane bo z rednim vlakom 6. maja opoldne, s prihodom na Dunaj istega dne ob deveti uri zvečer.

Pokroviteljstvo nad slovenskim delom sončnega vlaka so prevzele delovne organizacije Gorenje iz Velenja, Zlatorog iz Maribora in Kompas iz Ljubljane, ki bodo prispevale polovico potrebnih sredstev.

Posebno izdelana dva vagona bodo dobili iz Beograda, celotni stroški pa bodo znašali 80.000 din (seveda novih).

Ideja, da bi Slovenci drugo leto organizirali svoj »sončni vlak« bo uresničena, če bo vsaka delovna organizacija v ta namen prispevala 10.000 starih dinarjev.

J. Vidic

MESEC
OD 13. 2. - 16. 3. 1970
MURHE

Iskoristite ugodnosti pri nakupu

3-10% popusta

Kmečka ohceta 1970

V Ljubljani bo letos od 27. do 30. maja že šesta zaporedna turistično folklorna prireditev Kmečka ohceta, prireditelj, na kateri se vsako leto obudijo gorénjski, v bistvu bohínski svatovski običaji, prireditelj, ki nima odmeva samo doma, ampak daleč prek meja domovine. Letošnja ohceta bo imela poseben čar tudi zaradi tega, ker praznuje Ljubljana maja 25. obletnico osvoboditve.

Lani je na Kmečki ohceti sodelovalo prek 1500 narodnih noš iz vseh krajev Jugoslavije in dežel, iz katerih poročni pari so sklenili zakonsko zvezo na tej veličastni prireditvi. Predstavili so se številni narodno-zabavni ansambli, pevci in folklorne skupine. Tako bo tudi letos, samo, da bo narodnih noš prek 3000 (rok prijave do 15. aprila), da bo na ohceti sodelovalo še več narodno-zabavnih ansamblov ter folklornih skupin. Ansambli se lahko prijavijo do 31. marca na naslov: Organizacijski odbor turistično folklorne prireditve Kmečka ohceta, Ljubljana, Vošnjakova 1 (hotel Lev). Na

Voda in elektrika že do pokopališča

Od predstavnikov gradbenega odbora za izgradnjo pokopališča na desnem bregu Save v kranjski občini smo izvedeli, da sta voda in elektrika že položena do lokacije, predvidene za pokopališče. Pravkar gradbeni odbor pripravlja s Cestnim podjetjem Kranj podpis pogodbe za gradnjo ceste. Prav tako so podjetjem že oddali razpis za gradnjo mrliških vežic, lastnikom pa so tudi že plačali zemljo.

Prebivalci na desnem bregu Save (zavezanci za samopríspevek) so do minule sobote vplačali na poseben žiro račun za gradnjo pokopališča 167.028,35 dinarjev. Zato gradbeni odbor sporoča, da tisti, ki tega še niso storili, čimprej vplačajo samopríspevek, ker bo občinski finančni organ že čez nekaj dni začel s prisilno izterjavo; takrat pa bodo stroški večji.

Pa še to: Gradbeni odbor sporoča, da so govorice, da bo gradnja zaradi rezervoarja talne vode za področje Ljubljane preprečena, neresnične. Na krajevni skupnosti v Stražišču imajo dokumentacijo, v kateri republiške institucije zagotavljajo, da talne vode s področja, kjer bo pokopališče, ne odtekajo v globinah proti Medvodam, marveč v Savo in zato ni nevarnosti, da bi bila voda zaradi pokopališča okužena. A. Z.

isti naslov naj se prijavijo tudi narodne noše.

Preden preidemo na program prireditve, naj povemo, da je njen generalni pokrovitelj Pivovarna Union iz Ljubljane, in da se bo na letošnji ohceti poročilo 16 parov, in sicer slovenski par, pet parov iz ostalih jugoslovanskih republik in deset parov iz inozemstva. Fotografije kandidatov za slovenski par že objavlja ljubljanski Dnevnik skupno z glasovalnim listkom. Slovenski par bodo torej izbrali bralci Dnevnika.

In program prireditve? Pojdemo kar po vrsti.

Sreda, 27. maja. Ob štirih popoldne bo otvoritev prireditve, na kateri bodo sodelovali vsi pari, folklorne skupine in narodno-zabavni ansambli. Uro kasneje bo sprejem na ljubljanski mestni skupščini.

Četrtek, 28. maja. Slovo od fantov in deklet. Tudi Gorenjci bomo prišli na vrsto. Vsaj tako predvideva program. Slovo od fantov bo namreč v Predvoru, kjer bodo igrali godci in plesale folklorne skupine, vse skupaj pa se bo nato končalo v Kranju. Dekleta se bodo poslavljal v Dolskem pri Ljubljani in v hotelu Lev v Ljubljani.

Petek, 29. maja. Poročni pari bodo obiskali Pivovarno Union. Nato bodo vsi skupaj odšli na dom slovenske neveste, kjer bo prevoz nevestine bale. Malo čez osmo uro zvečer bo ognjemet z ljubljanskega gradu, nato pa prireditev Ljubljana pozdravlja mladoporočence. Nastopili bodo vsi plesalci in pevci, ki bodo sodelovali na ohceti. Glasbeno folklorna prireditev bo v Križankah.

Sobota, 30. maja. Ob enajstih se bo začela velika svatovska povorka po ulicah

Ljubljane. Uro kasneje bodo pari na ljubljanskem Magistratu stopili v zakonski stan. Ob dveh pa se bo začelo »spektakularno« svatovanje v vseh prostorih dvorane Tivoli. Muzike in plesa ne bo manjkalo. Nekaj izrednega pa bo prav gotovo revija ljubljanskih kuharskih ekip. Naslednji dan bodo odšli

pari v Portorož. 6. junija se bodo vrnil v Ljubljano, kjer bo zaključna prireditev na Gradu.

Tako se bo začela, tako bo potekala in tako se bo končala ta naša največja turistično folklorna prireditev. Gotovo se bomo tudi Gorenjci srečali v Ljubljani!

J. Košnjek

Bo cesto v Vrata res zaprl zob časa?

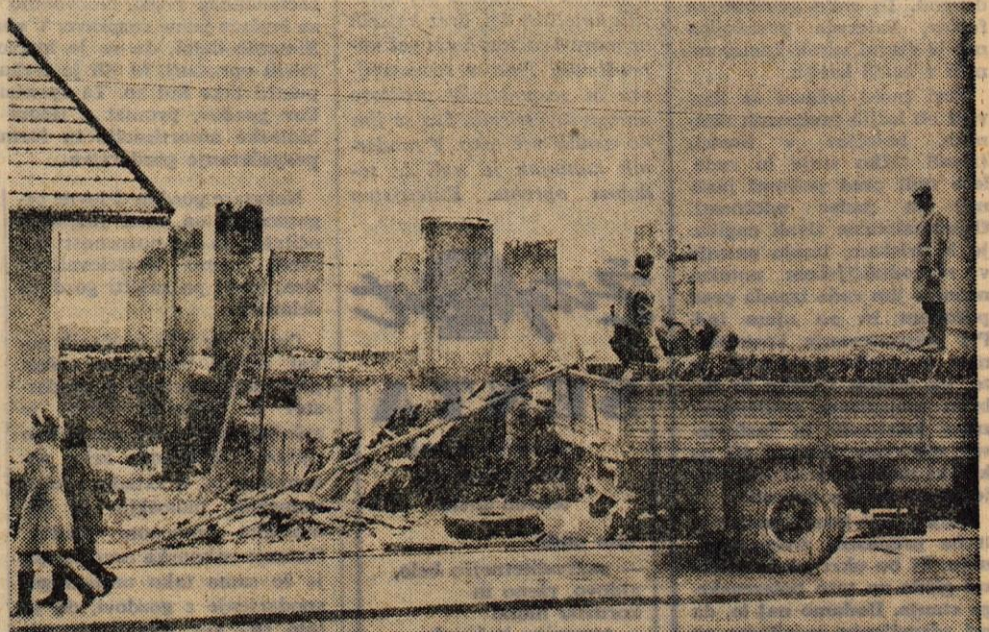
Pred dnevi je bil v Mojstrani širši sestanek predstavnikov krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij, ki so se ga udeležili tudi nekateri poslanci, predstavniki Planinske zveze Slovenije, Gorenjske turistične zveze, občinske skupščine Jesenice in drugi. Žal se pogovora niso udeležili predstavniki Cestnega podjetja Kranj in Gozdnega gospodarstva Bled, kar so udeleženci obsojali. Se zlasti velja to za Cestno podjetje, ki upravlja cesto v Vrata. Tema pogovora je namreč bila, kaj bo s cesto v Vrata, v eno naših najlepših dolin. Menili so, da če že pridejo gosti na Bled, bi jim na vsak način morali pokazati tudi to edinstveno lepoto.

Pa ne, da ni med tujimi pa tudi domačimi turisti dovolj zanimanja za dolino Vrat. Se in še bi hodili, če bi bila za to usposobljena cesta. Leta 1953 je bila namreč zgrajena 3 m široka, dokaj v redu cesta. Žal pa so njeno vzdrževanje skrajno zanemarili, čeprav Cestno podjetje dobi vsako leto iz republiškega cestnega sklada določen de-

nar zanj. Sprva so bili na cesti trije cestarji, zdaj je le še eden, pa še tega čisto premeščajo na druga dela. Čeprav cesta, ki je tretjega reda, ni lokalnega pomena, pa so lokalni činitelji močno zainteresirani zanj in pripravljani prispevati svoj delež. Toda kot so poudarjali, jim tega Cestno podjetje ne dovoljuje.

Lani je bil zgrajen most čez Savo tik pred Mojstrano. Začeli so preurejati tudi spodnjo cesto od mostu do naselja, da bi razbremenili zvezno cesto, vendar ne najdejo dovolj razumevanja prav pri tistih, ki so najbolj poklicani skrbeti za cesto. Ta cesta bo postala še bolj pomembna, ko bo razširjen Triglavski narodni park prav do Peričnika. Sklenili so, da bodo o vsem tem obvestili pristojne organe in zahtevali, da cesta za letos usposobijo za promet kot je bila do nedavnega in da se takoj pripravi projekt za temeljito rekonstrukcijo, ki bi jo lahko izvedli postopoma.

J. Podobnik

Na Jesenicah so pred kratkim začeli rušiti hišo nasproti starega gasilskega doma. S tem bodo napravili prostor novogradnjam, čeprav še ne vedo, kaj bodo zgradili na tem mestu, ker zazidalni načrt za to področje še ni izdelan (jk) — Foto: F. Perdan

Kostolomnica ali osteomalacija

Razvijajoči se plod potrebuje velike količine fosforjevih in kalcijevih soli, ki se vgrajujejo v nastajajoče okostje. Pri kostenitvi so pomembni elementi kalcij, fosfor in magnezij, ki sicer tudi vplivajo na delovanje mišičnine in živčevja. Ti elementi so potrebni organizmu v določenem razmerju med kalcijem in fosforjem (1:1 ali 2:1) ter kalcijem in magnezijem. Pri reguliranju sprejemanja in izkoriščanja kalcija in fosforja je pomemben vitamin D. Vendar pa prekomerno dajanje tega vitamina, še posebno ob nezadostnih količinah kalcija in fosforja, prav lahko vodi v bolezen.

Plodu posreduje za kostenitev potrebne soli plodov mehur, ki jih zbira v obilju v času približno od šestega do šestnajstega tedna brejosti. Zanimivo je, da pomanjkanje teh soli v hrani nima neposrednega učinka na plod, kajti plod v tem primeru neusmiljeno črpa potrebne snovi iz poapnelih delov svoje matere, predvsem iz kosti. To pa prav lahko privede do boleznih brejih samic, ki je imenujemo kostolomnica ali osteomalacija. Vendar se s porodom ne prekine trošenje kalcijevih soli iz materinega organizma, le da se sedaj kaže v izločanju preko mlečne žleze. Zato se pojavi kostolomnica pogosto pri kravah, ki izločajo obilo mleka.

Kostolomnica se pojavlja pogosteje na barjanskih in peščenih tleh, v sušnih letih, ko rastline ne dobe zadosti raztopljenih soli, pa tudi drugod. To velja posebno za fosfor, katerega pomanjkanje je glavni vzrok kostolomnice v naših krajih.

Prvi znaki boleznih so lizavost ob lažjih prebavnih motnjah, bolečine v kosteh (živali težko stoje in rade leže tudi pred polnimi jaslami) in padec mlečnosti. Osteomalatične živali nagibajo k driskam, imajo motnje v reprodukcijskem poteku, nožnica jim rada izpada pred porodom in po njem ipd. Pri preprečevanju kostolomnice je misliti predvsem na to, da brejim živalim in dobitim molicam pokladamo zmes kalcijevih in fosforjevih soli (npr. Bovisal ali pa kostna moka). Živali naj imajo prost dostop do soli!

Zdravljenje kostolomnice je treba prepustiti živnozdravniku, ki bo ukrepal in svetoval glede na teže bolezenskega stanja. Dodamo naj le, da pri zdravljenju praviloma ne dajemo kalcijevih raztopin, kot je npr. kalcijev boroglikomat. dr. Bavdek S.

Starost — kmetova skrb

Se do pred druge svetovne vojne se življenje na kmetih ni dosti spremenilo. Tdne kmetije so bile v ponos več gospodarjem-rodovom. Trdno so se držali starih načel življenja. Posestva se niso krhala, gozdovi, polni lepih smrek, so bili skoraj nedotaknjeni, številni otroci v družini so polnili kmečke izbe in oblegali ržen kruh na stari jesenovi mizi. Zemlja je bila v nižinah vsa obdelana. Krma za mnogoglavo živino in drobnico so dajale senožeti po širnih gorskih pobočjih in planinah. Se naše mame, in seveda več rodov nazaj, so gospodinjele v črnih, zadimljenih in sajastih kuhinjah. V hišah so bila nameščena majhna okna in še ta le enokrilna. Zimski mraz je imel dostopa dovolj, da se pogreje za velikimi toplimi kmečkimi pečmi. Trdnim kmečkim gospodarjem še na misel ni prišlo, da bi sekali že dozoreli les v širnih gozdovih in si udobno popravili stanovanjske prostore in gospodarska poslopja. Gospodarstvo so držali trdno v svojih rokah vse do zadnjega dne svojega življenja.

Danes je drugače. Hitri razvoj industrializacije in mehanizacije v mestih, je močno spremenilo tudi življenje na vasi. Ne samo, da rojstva upadajo v mestih in v delavskih družinah, tudi na kmetijah je tako. In zaradi zasluzka v industriji, gostinstvu in turizmu mladina odhaja s kmetij, posebno gorskih. In ker na kmetijah primanjkuje delovne sile, so le te primorane, da gredo s časom. Tudi te se modernizirajo; kosilnice, strojne, ročne žage, slamožerice, traktorji in avtomobili. Vse to jim omogoča in pomaga pri opravi kmečkih del, brez katerih ne more še danes kmet več napredovati. Tudi v stanovanjske in gospodarske prostore mnogo investirajo. Les se jim ne »smili« več tako. V modernih kuhinjah je tudi že sodobna oprema. Kmetijstvo

se usmerja v tiste panoge, kar več prinaša.

Kmetje so pri nas kar zadovoljni, tare jili samo misel, kako bodo preživeli čas, ko bodo ostareli in onemogli! Če so v preteklosti trdni gruntarji držali svoje gospodarstvo do smrti v rokah, danes tega skoraj ni več mogoče. Naslednik, ki je določen za dom, doraste in hoče biti samostojen in neodvisen, postavi svojim staršem pogoj izročitev posestva, ali pa še ta odide v svet in s tem propada kmetija. Hočeš nočeš, se starši v dobri veri ukloni-jo pogoju in k hiši pride mlada. Če se dobro razumejo, jim gre vsem dobro, kar pa je iz izkušnje redkeje, kajti vedeti moramo, da se danes srečujeta star in nov svet, ki ga mnogokrat starejši ljudje ne razumejo, ali obratno in spor je tu, ki ima mnogokrat zelo žalostne posledice za starejše. Zato bi morali tudi kmetje imeti neko zagotovilo za starost, pa čeprav bi že prej sami nekako plačevali v kakršenkoli sklad, da bi jim to ne delalo sivih las. Družba pa tudi mora vedeti, koliko so kmetje, posebno gorski prispevali med NOB in če bo potrebno, bodo še.

J. Ambrožič

Kmetijski nasveti

Gnojiti v treh obrokih

Po reviji »Sodobno kmetijstvo« na kratko povzemamo poglavite ugotovitve s predavanja direktorja kmetijskega raziskovalnega inštituta Hanninghof z Zah. Nemčiji dr. Saalbacha, ki ga je imel v Mariboru na sestanku jugoslovanskega društva za preučevanje tal. Nemčija je dosegla zelo visoke povprečne pridelke pšenice na hektar, zato je koristno pogledati, kako gnojijo tam.

● Poljedelcem je znano, da večje količine dušika ne dajejo pšenici ob jesenski setvi zato, ker je lahko topljiv in bi ga dež izpral iz tal. Dušična gnojila je treba dodajati kasneje, v času rasti. Tudi z domačimi poskusi je dokazano, da je glavno dognovanje potrebno spomladi, v odločilnem času, ko žito raste. Vendar tudi tedaj ni dobro dati vsega gnojila naenkrat, ampak v več obrokih.

Nemški raziskovalci, ki jih vodi dr. Saalbach, so ugotovili, da je odvzem dušika v rastlinah največji med razraščanjem, bilčenjem in oblikovanjem zrnja. Torej je to pravi čas, ko je treba dušik dodajati. Kot najbolj ugodno se je izkazalo trikratno dognovanje: ob začetku rasti (spomladi), pri škropljenju s herbicidi proti plevelom ter ob začetku klasitve. Največji del gnojila je treba dati prvič, najmanj pa drugič.

● Tako gnojenje je ugodno tudi za kakovost zrnja, ki je odvisna od odstotka beljakovin (vlečca), ki daje moki pecivnost. Kot zelo dobro se je izkazalo tudi gnojenje z raztopljeno sečnino po listih, kar bi bilo mogoče tudi pri nas uporabljati v večjem obsegu.

Zanimive so tudi ugotovitve glede poleganja pšenice. Znano je, da z dušikom dobro pognojena pšenica močneje raste in s tem tudi hitreje polega. To pomeni, da obrok dušika ni mogoče povečevati v nedogled. Kemiki so iznašli snov — kloroklorid (označujejo jo tudi s CCC), ki že v manjših količinah zadržuje rast slame, ne da bi zmanjševala pridelek. Slama je potem krajša in trdnjša. Ugotovitve za pšenico veljajo tudi za druga žita, z izjemo pivovarniškega ječmena.

Inž. M. L.

Javna razprava o gozdovih

Na seji izvršnega odbora republiške konference socialistične zveze — bila je pretekli teden — so razpravljali o poročilu o javni razpravi o gospodarjenju z gozdovi. Strinjali so se z ugotovitvijo, da je bila to doslej po obsegu največja in po kvaliteti najboljša javna razprava, ki jih je kdajkoli sprožila socialistična zveza. Nedvomno bo to bogato izkustvo kažipot za bodoče javne razprave. V obrazložitvi poročila je tov. Franc Simonič dejal, da se je bistvo javne razprave sukalo okrog štirih vprašanj, ki jih je treba v novem zakonu rešiti ali pa pustiti take kot so. Ta vprašanja so: samoupravljanje lastnikov gozdov, promet z lesom in cene, zbiranje in uporaba biološke amortizacije in formiranje republiškega sklada za pospeševanje gozdarstva.

Nekatere gozdne delovne organizacije so med razpravo očitala, da se pozornost posveča samo pridelovalcem lesa, manj pa zaščiti gozdnih delavcev.

Čeprav je bilo izrečenih nekaj ostrih besed na račun poslovanja gozdnih gospodarstev in njihovih služb, je splošna ugotovitev, da je bilo njihovo delovanje zelo pomembno in v skladu z ekonomskim, biološkim in klimatskim pomenom gozdov. Sedanja zakonska ureditev pa je že sama tako urejala gospodarjenje z gozdovi, da je bilo GG kot izvajalcem teh zakonskih določil možno očitati monopolizem, neustrezne ekonomske odnose itn.

Glede vključevanja privatnih gozdnih posestnikov so se oblikovala naslednja stališča:

Pri gozdnih gospodarstvih se poleg delavskega sveta organizira samoupravna skupnost za privatni sektor. Delovski svet in svet kmetov odločata na skupni seji o gozdnogospodarskih načrtih za vse gozdove, o osnovnih smernicah poslovne politike, o organizaciji skupnih strokovnih služb (gozdarska, komercialna, kadrovska itd.), o finančnih planih, periodičnih obračunih in o zaključnem računu. O drugih zadevah pa razpravljata in sklepata ločeno.

Glede prometa in cen lesa so se pojavili predlogi, naj se prodaja lesa popolnoma sprosti. Te zahteve je terjalo

predvsem pričakovanje višjih cen za prodan les. Med samo razpravo pa so bili predlogi za popolno sprostitve prometa ovrženi, ker bi poleg vsega zelo zaostriili težave v prodaji slabših kvalitet lesa, predvsem pa bi popolna sprostitve prometa z lesom omogočala prekupčevanje in špekulacijo z lesom na škodo skupnosti in privatnih gozdnih posestnikov samih.

Glede zbiranja in uporabe biološke amortizacije so se mnenja križala. V zasebnem sektorju je zaradi nizkih cen lesa na panju sedanja stopnja biološke amortizacije ocenjena kot visoka. Razširitev plačevanja na ves posekan les pa bi ta problem še zaostriila. Rešitev ni v znižanju biološke amortizacije, temveč v primernejši ceni lesa na panju.

Močnejše gozdne gospodarske organizacije so proti formiranju enotnega republiškega sklada za pospeševanje gozdarstva. Na Tolminskem, na Krasu in v Prekmurju pa so za ustanovitev tega sklada. Zaradi splošnega družbenega pomena bi kazalo zagovarjati ustanovitev enotnega sklada za pospeševanje gozdarstva.

J. Vidic

SENTA

skladišče: Kranj,
Tavčarjeva 31,
telefon 22-053

vam nudi:

- najkvalitetnejšo belo, ajdovo, rženo in koruzno moko
- testenine bačvanka
- vse vrste živalskih krmil po zelo ugodni ceni

»Gledališče je kot mamilo, ki se mu človek ne more odpovedati,«

pravi igralec in režiser Mirko Cegnar

V topli, nekam majhni kuhinji Cegnarjevega stanovanja je dišalo po jedeh, ki so čakale, da jih gospodinja postavi na mizo. Urina kazalca sta se bližala dvanajsti in kar malce nerodno mi je bilo, saj čas, ko ljudje sedajo h kosilu, ni ravno najbolj primeren za intervju. Kljub temu so naju domači prijazno sprejeli. »Lepo da ste prišli,« je Mirko Cegnar, igralec in režiser iz Stražišča — te dni praznuje 60-letnico rojstva — pozdravil fotoreporterja in mene. Segli smo si v roke in precej začeli kramljati. Nekaj šilc pristnega brinovega žganja in črna kava so pomagali, da je beseda laže stekla.

Kranjčanom, zlasti še Stražišanom, Cegnarja gotovo ni treba posebej predstavljati. Dolga leta je bil mož srce in duša tamkajšnje kulturno-umetniške dejavnosti, pobudnik in organizator neštetihih dramskih predstav, ki so privabljale trume gledalcev. Mirko se rad spominja onih dni, rad spregovori o »zlati dobi« stražiškega gledališča, katerega oder v združenem domu danes žal prekriva prah.

»Nikdar ne bom pozabil prve igre po vojni. Vaščani so drli skupaj in ko je zmanjkalo vstopnic, so začeli ponujati jajca ter klobase, samo da bi prišli v dvorano,« mi je smehljaje pripovedoval Cegnar. Potlej sva pogovor obrnila drugam in segla nekoliko nazaj, do samih začetkov Mirkove umetniške kariere.

»Z gledališčem sem se prvič srečal, ko mi je bilo 14 let. Dolgo sem le statiral in šele v delu Po dvajsetih letih so mi dali vlogo bolnega fanta, ki spregovori nekaj besed.«

Cegnar se je izučil za ključavničarja-električarja. Delal je v Gumici, in to po deset ali dvanajst, ob nedeljah celo po šestnajst ur dnevno, nato pa, ves čil in svež, kakor da bi pravkar zapustil mehke pernice, odhitel na vajo.

»Kako vnet pristaš odra sem bil in koliko truda sem vložil v igranje, dokazuje

šaljiv pripetljaj iz leta 1937, ko je naša skupina, se pravi dramska družina prosvetnega društva Kranj, naštudiralja Klinarjev Plavž. Po sobotni premieri smo jo mahnilli v Evropo in malone do sveta proslavljali uspeh. Od kavarniške mize sem, utrujen in neprespan, odšel naravnost v tovarno. Seveda tudi popoldan nisem mogel leči, kajti že ob šestnajstih smo imeli novo predstavo. In ravno ko bi moral pred občinstvo, sem, sedeč za kulisami, zakinkal. Morali so prekiniti dogajanje in me priti zbuditi.«

Mirko je doslej nastopil v 186 različnih vlogah, vendar pravi, da raje režira, saj ima kot igralec preveliko tremo. S to platjo gledališke dejavnosti se je pravzaprav spoprijel že zelo zgodaj. Izvolili so ga namreč za predsednika mladinskega odseka pri Jugoslovanski strokovni zvezi (JSZ), ki je med drugim ustanovila lastno dramsko sekcijo. Kmalu je postal njen stalni sodelavec. Zaupali so mu režijo cele vrste del (Rdeče rože, Dva bregova, Jurij Plevnar, Bele vrtnice itd.). Ampak seznam aktivnosti našega sobesednika s tem še ni izčrpan, kajti ljudem je Cegnar poznan predvsem kot »očec« stražiškega kina. Leta 1938 je vzel v najem dvorano sedanega združenega doma in začel, poleg službe ter ama-

terskega igranja, predvajati filme. Vse do okupacije, vse dokler prostora in aparaturo niso prevzeli Nemci, so bile kino predstave v Stražišču vsakdanja reč.

In kakšna usoda je Mirka doletela med zadnjo vojno?

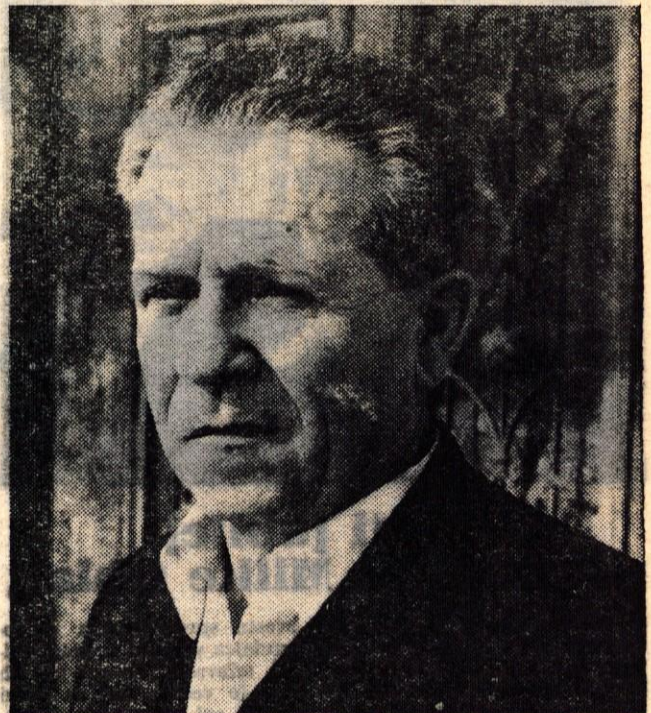
»Postal sem član kar treh odborov Osvobodilne fronte; tovarniškega, krajevnega (stražiškega) in okrožnega (kranjskega),« rad pove Cegnar. »Leta 1942, točno na rojstni dan, so me zato gestapovci aretirali. Šest mesecev sem okušan grozote Dachau, konec vojne pa dočikal v koncentracijskem taborišču Hamburg-Neuengamme.«

Po osvoboditvi se je Mirko znova vrgel na delo. Bil je eden od pobudnikov združitve kranjskih amaterskih dramskih skupin in redni gost novonastalega Mestnega gledališča. Ta čas — spet z njegovo pomočjo — tudi v Stražišču obnovijo dramsko dejavnost ter ustanovijo gledališče OF. V sezoni 1945/46 Cegnar režira več predstav (Bilo je, Miklova Zala, Zupanova Micka itd.) ter prevzame vlogo dr. Galena v Čapkovi Belj boleznii. Leta 1950 postane poklicni igralec Prešernovega gledališča, po letu 1957 za nekaj časa odide v Ptuj, potem pa se kot režiser začne posvečati ljudskim odrom v občini Kranj. Sedaj, čeprav je upokojen — od 1962. — sodeluje z mnogimi gledališči doma in v zamejstvu.

»Skušal sem že zapustiti odrske deske, a mi ne uspe,« pravi. »Gledališče je kot mamilo: če te enkrat prevzame, si mu vdan do konca.«

Cegnar je nedavno tega začel režirati celo v sosednji Koroški, v Podjuni in Zelezni Kapli. Igralci so pod njegovim vodstvom naštudirali dramski deli Metež ter Dekle s Trente. Za nameček je zadnji dve leti pomagal pri organizaciji mladinskega gledališča na šentviški gimnaziji, ki se je izkazalo s prireditvijo Večer v čitalnici, prikazano na proslavi ob stoti obletnici Vižmarskega tabora.

Kdor osebno pozna Mirka Cegnarja, bi mu nikdar ne prisodil, da si je naprtil že šest križev. Napori in odrekovanja so sicer pustili nekaj sledi na njegovem obrazu, a volje do dela in neizmerne odločnosti mu niso mogli ubiti. Še vedno je čil, poln načrtov ter idej, prav nič utrujen. Kdo ve, kaj snuje? Nisem ga vprašal. Skromno se je nasmešnil, ko sva mu s fotoreporterjem ob odhodu zaželela srečo, skromno, kot to znajo samo veliki možje.

Igralec in režiser Mirko Cegnar

Svečana premiera

Veljko Bulajić v Idriji! Pa sprejemi v hotelih, častna članstva, rokovanje, čestitanje, fotografiranje, snemanje za Filmske novice in prikloni, pokloni, poljubljanje rok, aplavzi, prikimavanje, hvalnice, zdravice, toalete, svečana oblačila, smokingi, prijazni nasmeški, veliki obeti, uveljavitev in še in še bi našli podobnih stvari v besednjaku poročil s takih svečanih premier.

Kaj vem! Morda pride Veljko tudi v Kranj z vsem, kar sem zapisal zgoraj. Lahko! Le kdo bi se moral najti in dati idejo. Prepričan sem, da bi se jih našla cela vrsta, ki bi svečano premiero podprla, četudi bi bilo treba odšteti kak dinar. Celo predsednik in podpredsednik skupščine — prepričan sem — bi prišla, se nasmešnila in fotograf Glasa bi ju slikal in potlej sliko objavil v časniku, za katerega pišem, zdaj že lahko rečem kar kar dolgo, tudi sam.

Vse je govorilo o filmu, o vsejugoslovanskem filmskem projektu, o tej naši mednacionalni odličnosti. Vse je pisalo o filmu in še se piše.

In ko sem bil, zdaj ne vem več kateri petek je to bil, v kinematografu in gledal film, ki je sodil med tistih redkih dvajset filmov, prikazanih v enem letu pri nas in ki zaslužijo kvaliteten prilastek, sem se spomnil ob odhajanju ljudi iz dvorane vsega, kar sem zapisal zgoraj.

Toliko o Neretvi! Poplava nepotrebnih besed! Toliko denarja, pa naj je šel iz civilnega ali vojaškega proračuna. Toliko milijard!

O filmski vzgoji, o kvalitetnih filmih, o izbranih programih, o strokovnih službah pri podjetjih s »kinorobos«, o filmskem gledališču denimo kar v Kranju, o primernih strokovnih publikacijah, o uvajanju filmske vzgoje v šole, o strokovnih zapisih k rednemu repertoarju in o ocenjevanju tega repertoarja, o vsem kar nas v zvezi s filmom spremlja naš sleherni dan, pa se sliši vse manj. Film je še vedno sejmarsko! Sejmarska narava, kljub neverjetnemu družbenemu pomenu, ki ga film ima, sta vsem skupaj, pa naj gre za politične organizacije, kinematografska podjetja, časopise, kulturne institucije, razne strokovne službe, delavske univerze itd., kaj malo mar.

No! Za vernike je poskrbljeno! Verski list »Družina« že dolgo priobča ocene filmov in priporoča ali odklanja posamezne filme.

Seveda to ni obrazec, po katerem bi se našete probleme lahko reševalo. Je pa zanesljivo zgovoren dokaz, da gre filmu v teh časih takšna pomembnost, mimo katere se ne sme in bi se ne smelo iti.

B. Sprajc

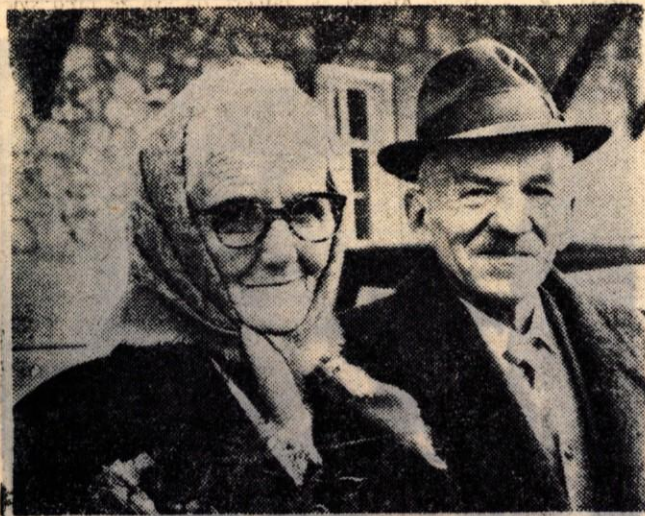
Slikar samouk Franc Čadež

V petek, 27. februarja, ob 18. uri bo v galeriji na Loškem gradu otvoritev razstave pastelov in akvarelov, ki jih razstavlja slikar samouk Franc Čadež. Rojen je bil 23. 9. 1901 na Vidmu v Poljanah nad Skofjo Loko. Leta 1926 se je odselil v Ljubljano, kjer se je izučil za kurjača, tam služboval, dokler se ni preselil v Maribor. Kot upokojeni kurjač živi sedaj v Mariboru in se priložnostno ukvarja s slikarstvom že dobrih štirideset let. Tokrat prvič razstavlja

približno 60 slik, ki kažejo slikarstvo, ki s patino realističnega akademizma dosega jo kvaliteten vrh, do katerega se lahko povzpne slikar-samouk. Čadeževe krajine so motivno vezane na rodno Poljansko dolino, na okolico Rovt, okolico Maribora in na alpski svet. Razstavo sta pripravila Loški Muzej Skofja Loka in Zveza kulturnih-prosvetnih organizacij Skofja Loka ob posvetovanju Turistične zveze Skofje Loka na temo: Kultura in turizem.

A. Pavlovec

I. Guzelj

Zlati jubilej Janeza in Milke Oblak

Minulo soboto, 21. februarja dopoldan sta zakonca Janez in Milka Oblak iz Podpečne v Poljanski dolini po 50 letih skupnega življenja drugič stopila pred matičarja. »Poročil« ju je podpredsednik skupščine občine Škofja Loka Ljuzje Malovrh.

Oblak izhaja iz družine z osmimi otroki. Oče, krojač v Hotavljah, ni zmožal sam vzdrževati tolikšne množice »čnih ust, zato si je mali Janez, komaj 12 let star, moral sam začeti služiti kruh. Pomagal je okoliškim kmetom in bil povsod priljubljen, saj je znal prijeti za »ako delo. Toda prišla je vojna in leta 1915 so Oblaku natakali uniformo. Dve leti se je bojeval po Galiciji, bil ranjen in kasneje premeščen na Soško fronto. Kot avstrijski vojak je videl in doživel mnogo strahot in prehodil pot od Kadore na Piavi prek Tilmenta do Doberdoba. Mnogi njegovi prijatelji so padli, Janez pa je le dočakal konec klanja. Februarja 1920. leta sta z Milko Krmelj stopila pred oltar in izrekli »da«. Milka, starejši otrok na Krmeljevi domačiji v Hotavljah, mu je bila vse življenje

zvesta spremljevalka in sotrudnica v borbi z vsakdanjimi težavami. Že od mladih nog je vedela, kaj se pravi delati, saj sta po smrti očeta morala z materjo sami voditi kmetijo.

Novorojenemu zakonskemu paru sprva ni bilo lahko. Šele ko je Janez leta 1928 dobil službo v jeseniški Železarni — začel je kot navaden delavec, sčasoma pa napredoval do rezalca pločevine — so se razmere nekoliko izboljšale. Delo je bilo sicer naporno in zaslužek sila boren, vendar sta Oblakova, vajena živeti skromno, sčasoma le prihranila nekaj denarja in si kupila hišo v Podpeči pri Poljanah.

Med zadnjo vojno je Oblak na najrazličnejše načine pomagal partizanom. Pomanjkanje in večna borba za vsak grizljaj sta ga naučila ločiti dobro od zlega, tako da mu ni bila nobena žrtev prevelika.

Julija 1951 so Janeza upokojili. Z ženo sta se preselila iz Javornika v Podpečno, kjer prebivata še danes. Zelimu jima še veliko srečnih in zadovoljnih let skupnega življenja. -ig

Kranjski gobarji imajo svojo družino

Zanimanje za nabiranje gob se je tudi v Kranju zadnja leta zelo povečalo. Okoliški gozdovi so od spomladi do pozne jeseni polni vnetih nabiralcev teh okusnih sadežev. Vendar pa je med njimi zelo malo pravih gobarjev, ki jim jurčki in lisičke še zdalec niso edine gobe, ki jih nabirajo.

Znanje o gobah je med našimi ljudmi in mreč zelo slabo. Če sicer pogosto pravimo, da ljudje veliko vedo o naravi, kar so si pridobili z dolgoletnimi izkušnjami in prenašanjem ustnega izročila, to nikakor ne velja za gobe. To je med drugim videti tudi po zastrupitvah z njimi, ki so žal še vedno pogoste.

Po vsem tem je očitno, da bi bilo potrebno med našimi ljudmi precej dvigniti gobarsko kulturo. Prav to pa je tudi osnovna naloga gobarske družine, ki so jo v petek ustanovili v Kranju na pobudo nekaterih starejših gobarjev. V ta namen bodo prirejali predavanja, razstave, ekskurzije in drugo.

Na ustanovnem občnem zboru se je v družino vpisalo več kot 30 članov. Računajo pa, da se bo njihovo število precej povečalo, saj je v Kranju že veliko vnetih gobarjev. Za prvega predsednika družine so izvolili Staneta Toplaka, za tajnika pa Franca Štiglica. S.

KRVOSES 33

»Ste si ga ogledali od bližu?«

»Nisem ga vzel iz aktovke, ker se ga nisem hotel dotakniti. Zapomnil sem si le, da je v aktovki revolver. Nato pa sem se odločil...«

»Ne zanima nas, za kaj ste se odločili, ali kaj ste mislili. Vedeti nočem nič drugega, temveč le to, kaj ste storili ali kaj ste videli. Ostanite torej pri stvari, prosim!«

»Da, Sir!«

»Ali ste obtoženca nato videli še enkrat?«

»Da, Sir. On in tista... tista Mrs. Wilfred sta se kasno popoldne vrnila. Šla sta v dvojni bungalov in jaz se zanju nisem več brigal. Imel sem druge opravke. Približno ob 20. uri sem videl, da se je odpeljal avto. Mogoče pa je bilo tudi nekoliko kasneje. Ozrl sem se mimogrede ven in videl sem, da je bil to voz, s katerim se je pripeljal obtoženec. Toda zdaj je za krmilom sedela žena. Natančnejšega sicer nisem mogel ugotoviti, vendar se mi je zdelo, da je sama v vozu.«

»Ali ste slišali kake nenavadne šume?«

»Jaz osebno ne, nekaj drugih ljudi pa je slišalo nekaj.«

»To je za zdaj brez pomena. Govorimo zdaj samo o vas. Ali ste vi osebno kaj slišali?«

»Ne, Sir!«

»In to ste izpovedali tudi na policiji pri zaslišanju.«

»Da.«

»Kdaj ste šli potem spet na številko 15 oziroma 16?«

»Ko je prišla k meni policija in zahtevala vstop.«

»Kaj ste storili nato?«

»Vzel sem svoj posebni ključ in šel k vratom bungalova 16.«

»So bila vrata zaklenjena?«

»Ne, Sir. Niso bila zaklenjena.«

»In?«

»Odprl sem jih.«

»In kaj ste nato videli?«

»Videl sem truplo moža, ki so ga označili kot Binneya Denhama. Ležal je iztegnjen na tleh sredi mlakuže krvi.«

»Ste pogledali tudi v bungalov št. 15?«

»Da, Sir.«

»Kako ste prišli tja noter?«

»Zapustili smo bungalov št. 16 skozi vhodna vrata in nato sem pogledal, če so vrata bungalova št. 15 zaklenjena.«

»In so bila?«

»Ne, Sir.«

»Ali je bil obtoženec v bungalovu št. 15?«

»Ko smo prišli mi tja, je bil že odšel.«

»Je njegova aktovka še ležala tam?«

»Ne.«

»Je prišel obtoženec, oziroma ženska, ki jo je bil priglasil kot svojo ženo, kasneje še v vaš motel?«

»Ne, Sir.«

»Ali ste spremljali uradnike na dvoriščno stran motela?«

»Da, Sir. Opazilo se je lahko, da so njegovi sledovi...«

»Čakajte, čakajte, tako daleč še nismo. Kako pa je ozemlje okrog motela ograjeno?«

»Z ograjo iz bodeče žice.«

»In kakšna so tla?«

»Ilovnata zemlja, ki se pri vlagi zelo zmečka. Ob vročini in suši pa je trda kot kamen.«

»Kakšna pa so bila tla tistega večera, 6. aprila?«

»Zelo mehka.«

»Tako, da so stopinje zapuščale sledove?«

»O, seveda, vsekakor.«

»Ali ste take sledove tudi opazili, ko ste vodili uradnike k žični ograji?«

»Seveda sem jih.«

»Ali poznate poročnika Tragg?«

»Da, poznam.«

»Ste poročniku Traggu pokazali tiste sledove?«

»Jaz sem ga samo tja vodil. Sledove je potem pokazal on meni.«

»Kaj je nato počel poročnik Tragg?«

»No, šel je na tisti kraj žične ograje, kjer se je po sledeh dalo sklepati, da je nekdo plezal čez ograjo in je našel tam nekaj vlaken. Bodeča žica je namreč že precej zarjavela in tako je obviselo na njej nekaj vlaken.«

»Ali ste Binneya Denhama potem, ko ste ga opazili, da se je pripeljal pred vaš bungalov, videli še kdaj?«

»Ne, videl sem ga šele kot truplo na tleh.«

»Ali je ljudem, ki ne stanujejo pri vas, lahko priti s ceste do motela, ne da bi jih kdo opazil.«

»O, seveda.«

»Potem je vsekakor mogoče, da je Mr. Denham lahko prihajal in odhajal, ne da bi ga vi nujno morali videti?«

»Seveda je.«

»Gospod branilec, lahko začnete z navzkrižnim vpraševanjem,« je dejal Hadley.

»Povejte nam... ali ne bi mogel Mr. Denham, neposredno nato, ko se je odstranila ženska, ki ste jo imenovali Mrs. Wilfred, priti v bungalov?« je vprašal Mason lastnika motela.

»Ne da bi ga vi videli?«

»Da.«

»Je to res mogoče?«

»Seveda je. Jaz pazim le na avtomobile, ki prihajajo skozi uvozna vrata in se nato navadno ustavijo pred pisarno. Ne brigam pa se za ljudi, ki se peljejo naravnost k bungalovom. Saj končno ne vtikam nosu v privatno življenje svojih gostov.«

»Da, to je zelo hvalvredno! Toda, ali ste med dnevom ali pa zvečer oddali še kakšne bungalove?«

»Da, sem.«

»Ste tistega večera 6. aprila in dne 7. aprila pomagali iskati policiji kak revolver?«

»Ugovarjam,« je dejal Hamilton Burger in vstal. »V območju tega križnega zasliševanja je treba to vprašanje smatrati za nedopustno. Ob-

last javnega tožilstva priče ni izpraševala o tem, kaj je počela 7. aprila. Predložena so mu bila le vprašanja o dogodkih 6. aprila.«

»Pod danimi okoliščinami bi res segli predaleč, če bi vzeli v pretres še jutro 7. aprila,« je dejal sodnik Strouse. »Sodišče se torej priključuje ugovoru tožilstva.«

»Ste kdaj kasneje še videli tisti revolver,« je Mason vprašal pričo.

»Spet ugovarjam zaradi ne-korektnega vodenja križnega spraševanja!« je vzkliknil Hadley. »Mogoče je priča videla tisto orožje šele en teden nato. Vprašanja tožilstva so se, kot že poudarjeno, nanašala le na dogodke 6. aprila.«

»Sodišče soglaša z ugovorom gospoda tožilca,« je dejal sodnik.

»Kar se torej tiče popoldneva in večera 6. aprila,« je nadaljeval Mason, »ali ste v tem razdobju opazili še kaj drugega, kar se vam je zdelo nenavadno.«

»Bremis je zmajal z glavo:«

»Ne, gospod!«

Bedford se je sklonil naprej in zašepetal Masonu: »Pribijte ga! Prislite ga, da poroča o ženski, ki je vohunka tam okoli! Naj jo natančno opiše. Na vsak način moramo zvedeti, kdo je bila.«

»Binneya Denhama ste v svojem motelu na vsak način videli, kajne?« je Mason vprašal pričo.

»Seveda, gospod.«

»In ste videli, da ni eden vaših gostov?«

»Da, Sir.«

»Z drugimi besedami... bil je torej tujec za vas?«

»Da, Sir. Vendar vas prosim, ne pozabite, da ne morem trditvi za gotovo, če je sploh bil v katerikoli bungalovu. Glejte, obtoženec je najel dvojni bungalov. Dejal mi je, da pričakuje še en parček iz San Diega. Saj nazadnje nisem mogel vedeti, če ne sedi v vozu tisti parček, ko se je pripeljal Denham.«

»Razumem. Ali ste tistega dne poleg Denhama odkrili še kako drugo osebo, ki bi se takorekoč neupravičeno zadrževala na območju motela?«

»Ne, gospod!«

»Ali ni bil nekdo v bungalovu 12?«

Bremis je najprej zmajal z glavo, nato pa za hip preudarjal. »Oh, seveda! Seveda... saj sem to povedal tudi na policiji.«

»Kaj ste povedali na policiji, ni tu prav nič važno, je dejal Hadley. »Pazite, prosim, samo na to, kaj vas tu sprašujejo in odgovarjajte samo na to! Ne dajajte podatkov, o katerih niste vprašani.«

»Da, res je bil tu nekdo, ki sem postal pozoren nanj. Kasneje se je izkazalo, da ni bilo z njim nič posebnega.«

»Gre torej za neko osebo, ki se je neupravičeno zadrževala v enem izmed bungalovov, kajne?« je vprašal Mason.

Razcestja

MIHA KLINAR
(MESTA, CESTE
IN RAZCESTJA)

78

IV. DEL

»To je črno prekletstvo usode, ki tre skoro slehernega pesnika,« zašepeta vase pesnik, isto misel pa čuti tudi profesor Andrej, morda celo bolj živo, bolj boleče kakor njegov prijatelj, avtor te, prav gotovo ne majhne pesnitve.

»Usoda nas obremeni s tragično krivdo, potem pa se vse do smrti mučimo, kako bi se te krivde osvobodili in svoj dolg do sočloveka in človeštva poravnali. Pesniki se najbrž že rodimo prekleti in vse življenje trpimo brez krivde krivi,« gleda vase profesor Andrej, njegov dijaki pa berejo o zadnjem sholarjevem srečanju s štivanskim patrom, o Joannesovem romanju na Sveto goro

Dolga je pot še
in temna bo noč,
sprosi mi, Marija,
nebeško luč!

berejo o Joannesovi poti mimo Tolmina in Joannesovi pesmi

Vsi gospodarji tvoji, grad, izginejo
in z njimi težki časi minejo
in ljudstvo naše bo veselo
na svoji zemlji svobodno živelo.

»To je želja, želja nas vseh,« šepeta učitelj Zagar.

O, ljudska moč uničiti ne dá se,
iz roda v rod poganja, vedno večja,
kdor ji ne vkloni se, je ne prizna,
mu ni in mu ne bo pomoči,
kot zvezda pade, ki z neba
utrne se v poletni noči...

Tako berejo zadnje verze in potem še zadnjo pesem Na Bogatinu, ki jih vrača v stvarnost, posebno pa pesnika Lovrenčiča in učitelja Zagarja.

»Da ne bova oštala tam gori kakor tvoj sholar,« pravi učitelj.

»Ne bojta se! Vsi vaju pospremimo,« pravi profesor Andrej, ki na svojo obljubo ni pozabil.
»Kaj bi mučil fant! Midva odrineva kmalu po polnoči. Zato bi zdaj legla,« pravi pesnik.
»Ne, ne, pospremimo vaju,« profesor Andrej ne odneha.

»No, prav,« pomežikne pesnik učitelju, nato pa pravi profesorju Andreju: »Če boste dovolj zgodaj na nogah?«

»Bomo, seveda, bomo! Zato samo še večerjo in k počitku!«

Pa bi dijaki nocoj še in še sedeli ob tabornem ognju...

8.

Tu je. Tu.

Ni mogel pobegniti z njimi.

Sam je.

Cudne zelene pošasti pa se bližajo z vseh strani. Vedno bliže so. Njihov obroč je vedno ožji, njihovi glasovi vedno glasnejši, vedno bolj divji.

Nič več ni videti beneških krajev skozi zelenosivo, kakor luskinasto množico neznanih krvočelnih bitij, pred katerimi je brez moči, kakor da pada sam vase in se utaplja v lastnem znoju.

Tu bo njegov konec.

Tu na tem pobočju Matajurja.

Na jasi, kjer sta lani počivala z nonom in gledala tja dol na Klodiče in na Trčmun.

Plazijo se, plazijo pošasti k njemu z divjim hrupom.

Samo trenutek še, pa bo po njem...

»Av,« zaječi Slavko in se prebudi. »Sanjal sem. Samo sanjal,« se za trenutek oddahne, a se zopet zgrozi, ko zasliši vzklike in hrup.

Hrup je resničen. Tudi druge je vrgel pokonci in iz šotorov, od koder je videti proti pastirski bajti in ogradom za živino. Tam je gneča. Množica italijanskih vojakov, pomešanih s civilisti, prav tako kričavimi, prav tako divjimi.

»Za božjo voljo,« se profesor Andrej ozre po ležiščih, kjer bi morala ležati pesnik in učitelj Zagar. Prazni sta. »Pa ne da bi šla ven in padla v roke zeleni drhali?«

Profesor obupano strmi na ležišči, potem pa na tleh pred seboj zagleda list papirja, popisan s črkami, ki jih pozna in ki ne morejo biti od nikogar drugega kakor Lovrenčičeve.

Morda je kak zapis, ki ga je izgubil, profesor Andrej pobere list in bere:

pomoti namesto njega orožne vaje.

Vse to sem zapisal zaradi tega, da si boste kasneje zapiske lahko nazorneje predstavljali. Na vsak način je gotovo, da se je življenje nekdanj tam gori drugače odvijalo kot v dolini. Tudi danes se še bistveno razlikuje; vzrok za to sta med drugim tudi slaba zemlja za obdelovanje in težka dostopnost.

Jagodič mi je takole pripovedoval:

O PREROKOVANJU

»Se dobro se spominjam, kako je bilo, ko smo leta 1925 kosili. Bilo nas je veliko koscev, tudi do 25. Med kosilom nam je marsikaj prerokoval Johan Kuhar iz Klemenčevega. Takrat mu niso veliko verjeli, nekateri so se mu celo smejali, pozneje pa smo spoznali, da je imel veliko prav. Mož je bil takrat star že 84 let. 46 let je hodil po svetu, največ je bil v Črni gori. Ljudje so mu pravili »mali boge.«

Na sveti večer je po polnoči, torej takoj na začetku božičnega dne, vedno odšel iz hiše in poslušal do enih zjutraj. Če je slišal kje kakšen hrup, je to pomenilo, da se bo v tisti smeri zgodila nesreča. Dejal je nekoč, da bo

Dragi Andrej, ne zameri, da sva že pred svitom po tihotapsko odšla. Nisva te hotela buditi. Ne tebe, ne tvojih dijakov. Mislim, da bova sama manj opažena dosegla Bogatin in se pretihotapila proti Bohinju. Hvala za gostoljubnost in pozdrave vsem — Jože Lovrenčič in Stanko Zagar.

»Hm,« se profesor Andrej za trenutek pomiri, a se takoj nato še bolj pogrezne v razjedajočo skrb, prepričan, da so Italijani ustavili pesnika Lovrenčiča in učitelja Zagarja kje med potjo, zahtevali njune dokumente, potem pa so ju prijeli in ju sedaj prignali sem.

Toda profesorjev strah je odveč. Vojaki niso tu zaradi »tihotapcev«, ki jima je nudil gostoljubje, pač pa so tu zaradi živine, ki jo hočejo odpeljati staremu pastirju.

»Živino mu hočejo odgnati,« sliši dijake, kako se razburjajo. Pa tudi pastirja je slišati, ki italijanskim vojakom živine ne da.

»Ne dam in ne dam! Ni moja!« kriči za glavo višji od vojaške drhali. »To so živali mojih gospodarjev! Pred njimi sem odgovoren!«

Italijani, predvsem civilisti, pomešani med vojaki, pa kriče, da je ta živina njihova.

»Njihova? Tatinski cigani,« se razburja Slavko, ki od dijakov edini razume italijansko.

»To je nesramnost, zares nedopovedljiva nesramnost,« jezi italijanska predrznost tudi profesorja Andreja, obenem pa se boji, da bi Italijani pastirja ne pobili.

Stari pastir je že večkrat prišel v nesporazum z italijanskimi vojaki. Ne razume Lahov. Vsaj tako ne, da bi se lahko z njimi pogovoril in sporazumel.

Zato mora posredovati in pastirju pomagati.

»Signori,« vzklikne profesor Andrej in se približa s svojimi dijaki gruči. »Signori,« stopi k oficirju in vpraša, kaj hočejo od pastirja.

»Cosa?« italijansko vprašanje izvabi iz oficirjevih ust odgovor, pojasnilo, da so ti ljudje v civilu prišli po svojo živino, ko pa se profesor tej trditvi začudi, mu oficir pove, da niso tatovi Italijani, pač pa prebivalci iz neke obsoške vasi, ki so po umiku Italijanov s Soče s pomočjo avstrijskih oblasti šli v Furlanijo in na veleposestvu nekega italijanskega grofa živino enostavno zaplenili in jo odgnali s seboj.

Predstavljamo vam:

Sv. Lenart pod Krvavcem (1)

Prerok Johan — »mali bog«

Ivan Sivec, zvesti dopisnik Glasa in še posebno rubrike Gorenjski kraji in ljudje, se je spet oglašil. Bil je pri vojaki, zato je bilo njegovo pridno in plodno sodelovanje za nekaj časa prekinjeno, zdaj pa spet obljublja, da bo naš stalni sodelavec. Za začetek nam je zdaj poslal dopis o vasici Sv. Lenart pod Krvavcem, pripravlja pa že vrsto drugih zapisov o Mostah in okolici.

Nekdanj so pravili temu kraju Sv. Lenart, ker je tamkajšnja cerkev posvečena temu svetniku, zdaj pa mu pravi- jo Lenart na rebri. Vasica leži četrte ure hoda vstran od Šenturske gore, malo višje in pomaknjena proti kamniški strani. Steje šest hiš, ki pa ne leže skupaj, pač pa tri na ne leže kupu, ostale tri pa stoje četrte ure hoda vstran.

Ko sem pred dobrim letom in pol hodil po podkravških grebeh, sem srečal Lojza Jagodic, ki je peljal s konjem les domov. »Ja, fant, ti si pa zašel!« je menil. Pogovorila sva se in spoznala, da tako spet ni. Povabil me je, naj ga obiščem, saj vé veliko o življenju v starih časih. Ko sem ga v decembru iskal, sem po pomoti obiskal še oba

druga Jagodica z Lenarta. Vsakdo mi je nakazal pot z besedami: »Četrte ure hoda!« Končno sem le prišel do pravega Jagodica, ki ga poznam le po videzu. Prejšnji dan je padlo nekaj snega. Pred menoj tistikrat še nihče ni stopil v to vas, saj pot še ni bila shojena; le srnine stopinje so jo nekajkrat križale in se nato izgubile v gozdu.

Ze od daleč sem zaslišal ropot motorne žage. Ko sem se približal, sem videl, da z njo razžaguje veje posekanemu drevju prav Lojze Jagodic. Peljal me je v kuhinjo, kjer sva posedla okoli mize in pogovor je hitro stekel. Povedal mi je, da ni prav nič čudno, če sem ga iskal drugod, saj je nekoč celo njegov soimenjak služil po

prizadelo Svatno. Res je tisto leto tam pogorela hiša in mati s hčerko v njej.

Prerokoval je, da bo še tako prišlo, da bo brat brata streljal in oče sina. Med drugo svetovno vojno je bilo ponekod resnično tako, da so se bratje odločili na nasprotni strani; eni za partizane, drugi za »bele«, za fašiste.

Pravil je tudi, da bodo še taki časi, da ne bo nobeden vedel, katero strankarsko prepričanje je pravo. Gospodje bodo prišli v hribe spraševati, katera stranka je prava.

Dejal je, da bo tudi še tako prišlo, da bodo dvakrat na leto gnali živino past na Veliko planino. To se je resnično zgodilo med drugo svetovno vojno, ko so Nemci zažgali kočice in so se morali kmetje s kravami vrniti domov, pozneje pa so si napravili zasilna bivališča.

Predvideval je tudi, da bodo rasle hiše kot gobe po dežju v jarkih. Prišli pa bodo tudi še taki časi, da v hišah sploh ne bo ljudi. Bo tudi taka vojna, da bo komaj čas pojediti hleb kruha, dva pa se že ne bo utegnili. Morda je s tem mislil na atomsko vojno, kdo ve! Ostalo bo menda tako malo krav, da bo imela tista, ki bo še živa, zlat zvonec. Tudi lju-

di bo ostalo zelo malo. Tisti, ki jih ne bo pobralo, bodo prižgali kresove, da se bo videlo, kje še kakšen živi.

Nekdanj so bila cerkvena opravila (maše ipd.) samo dopoldne. Rekel je, da popoldanske maše ne bodo dosti prida in naj zato ljudje takrat ne hodijo v cerkev.

Ljudje so pravili, da ima Johan črno knjigo, v kateri ima vse zapisano. Za cerkvene oblasti pa ni bil preveč navdušen. Njemu menda niso bile potrebne. Včasih je bilo obvezno vsaj enkrat na leto iti k spovedi in tam je vsak dobil listek, da je spoved res opravil. Johan pa ni hotel stopiti v spovednico. Ko ga je župnik pošteno nadlegoval, je le stopil k njemu da se izpove. Pa mu je župnik dejal: »Ti veliko več in veliko govoriš. No, koliko je bogov?« Johan pa je odgovoril: »Jaz tretjega poznam. Kateri župnik pride v Stranje, vsak drugače uči.« — »Mali bog«, kot so Johanu pravili in se posebno pozneje spominjali njegovih prerokb, je umrl v visoki starosti, vendar naravne smrti.

Ivan Sivec

(Prihodnjic naprej)

(Nadaljevanje)

Ko so odšli, je šel Vazar na žandarmerijo v Begunje in prijavil policiste iz Poljč, da so mu vzeli meso; vendar Vazar mesa ni dobil več nazaj.

Popoldne okrog štirih sta k Vazarju prišla dva partizana in sicer Tacmanov Polde iz Zadnje vasi in Šmonov Jože iz Begunj. Tacmanov Polde je delal v partizanski bolnišnici pod Begunjščico. Vazar jima je povedal, kaj se je zjutraj zgodilo. Omenil je, da so tod često zasede. Zvečer je k Vazarju prišlo šest borcev. Bila je patrolja. Va-

Jože Vidic

Zaseda v Dragi

zar jih je opozoril na zasedo in zahteval, da se takoj vrnejo in obvestijo bataljon in vse, ki jih bodo srečali na poti, da bodo verjetno policisti iz Poljč spet postavili zasedo (nerazumljivo je, da v tabu bataljona, ki je bil v bližini, niso ničesar ukrenili).

Razburjeni zaradi jutranjih dogodkov so šli Vazarjevi zvečer kmalu spat. Okrog devete ure zvečer pa jih je zbudilo močno trkanje po oknih in na vrata. Vazar je hitel odpirati vrata. Še preden je odprl, je policijski oficir ukazal, da ne sme prižgati luči. Ko je Vazar odprl vrata, že ga je oficir stisnil za vrat rekoč: »Aha, ti si me šel na žandarmerijo požit, da sem ti ukradel meso!« Tresoč se, je Vazar izjavil: »Saj nisem rekel, da me ga vije!«

Vazarjevo gospodinjo in njeno sestro (lastnici hiše, že pokojni), Franca Freliha, po-

domače Vazarja, njegovo ženo Marijo in Vazarjevo mamo so Nemci dvignili iz postelje in jih odpeljali v kot sobe. Nikomur niso dovolili, da bi se oblekel, čeprav so bili v samih nočnih srajcah, v sobi pa ni bilo zakurjeno. Policisti so odprli obe okni, tako da je bilo v sobi še bolj hladno, pa so se Vazarjevi tresli od mraza in strahu vse do jutra. Na okno, ki gleda proti Dragi, so postavili mitraljez, skozi okno, ki gleda na dvorišče, pa so usmerili brzostrelke. Nemci so bili razporejeni tudi po drugih sobah. Vazarjevi so na tihem upali, da to noč ne bo nikogar v dolino. Saj so vendar zabčali patrolji in zjutraj obveščevalcu, da bodo Nemci postavili zasedo. Čeprav sploh niso slutili, da bodo zasedo postavili prav v njihovi hiši. Morda so to storili iz maščevanja, ker jih je Vazar prijavil zaradi kraje mesa tistega jutra. Kdo to ve? To so le ugibanja, ki pa se človeku nehotе porajajo ob razmišljanju o dogodkih tiste noči v Dragi.

V sobi so Nemci potihoma govorili. Vazar jih ni razumel, ker le delno razume nemško. Domačini so bili preplašeni. Bali so se za svoja življenja in življenja partizanov, saj so skoraj vse poznali. Naj Franc Frelih, Vazar, sam pripoveduje, kako je bilo tisto noč v sobi in kako je njegova družina doživljala tragedijo:

»V sobi smo drgetali od mraza. Nismo se smeli premakniti, govoriti, niti obleči. V naši sobi je bil mitraljez usmerjen proti Dragi. Bili so tudi po drugih sobah. V hiši je bilo po moji oceni okrog 30 policistov, drugi pa so bili zunaj v drvarnici in v okolici starega gradu. Sicer pa točno ne vem, kje vse so bili razporejeni.

Okrog desetih zvečer zaslišimo zunaj korake. S težkimi nahrbtniki se je hiši in zasedi bližalo deset borcev tretjega bataljona Kokrškega odreda. Le-ti so šli zvečer po dolini Drage mimo naše hiše v Podgoro po hrano in so se vračali.

(Se nadaljuje)

Ivan Jan

Iz kronike kokrškega odreda

6

Nemško poveljstvo je priganjalo pri gradnji predora, ki naj bi bil dolg 1600 metrov. Slabo hranjeni, pozimi močno prezeblji so interniranci v lahkih progastih oblekah in lesenih coklah morali orati sneg sami brez konj ali kakšne mehanizacije. Poleg tega so jih esesovci tudi pretepali. Pri delu, ki je bilo zelo naporno, so jih priganjali nemški kriminalci — predelavci, prav tako, kakor v drugih taboriščih smrti. Ti so jetnike mučili na vse mogoče načine.

Taborišče je bilo sestavljeno iz 19 barak, kjer so bili interniranci ter posebne barake za policijsko posadko. V taborišču je bil tudi podzemski bunker, kjer so jetnike mučili. To so bili predvsem taki, ki so se »pregrešili« protj strogi taboriščni in delovni disciplini. Pri tem mučenju so veliko jetnikov tudi pobili.

Največ je bil Francozov, poleg njih pa so bili tudi Belgijci, Luksemburžani, nekaj Poljakov pa tudi Hrvatov in Slovencev. Prvih osem Slovencev so pripeljali tja 21. marca 1944, do aprila 1945 pa se jih je nabralo okoli 66. Tja so jih vozili iz kaznilnice v Begunjah.

Kakšno taborišče je bilo to, je najbolje povedal SS-hauptsturmführer Winkler. Ta je ob zadnji pošiljki Slovencev tja rekel: »Zapomnite si: to ni delovno, ne kazensko, temveč uničevalno taborišče.«

Konec septembra 1944 je taborišče varovalo 90 mož SS in 40 mož policije, ki so bili različnih narodnosti. Zveze s sosednjimi postojankami so poleg telefona vzdrževali tudi z radijsko zvezo ter z raketami in žarometi.

Tako so bili sredi Karavank močna trdnjava nasilja, ki jo tedaj s partizanskimi silami ni bilo mogoče uspešno napasti ali celo zavzeti (ZZB Tržič — Ljubeljsko taborišče — podružnica Mauthausna — brošura 1962 — Muzej Tržič).

Zato je bil 29. september 1944 tako za to taborišče, kakor tudi za Kokrški odred pomemben datum. Tega dne se je namreč patrolja II. bataljona Kokrškega odreda, ki je štela 16 mož, približala taborišču z namenom, da izvede sabotažno akcijo in svobodni precejšen del teh internirancev, ki so jih vozili tja na delo.

Patrolja se je naskrivaj približala cesti med Tržičem in Ljubeljem. V sencj drevov so pričakovali avtomobile. V ta namen so hodili in bedeli vso noč. Zjutraj sta dva tovornjaka pripeljala delavce in partizanska zaseda jih je ustavila. Presečeni jetniki so zažareli od sreče in v raznih jezikih vzvikali proti rešiteljem. Med njimi so bili angleški letalci, francoski planinci in še vrsta drugih. Časa pa ni bilo dosti, kajti iz Tržiča so pričakovali intervencijo. Pohiteli so s ceste. Rešenih je bilo 96 ljudi. Vozila so partizani uničili, potem pa so demontirali akumulatorje.

Preden je tja prispela policija, so bili partizani z rešenimi ujetniki že daleč od ceste. Ta akcija je bila izvedena hitro in uspešno predvsem zaradi dobre obveščevalne mreže.

Po tako uspešnem reševanju je Kokrški odred poslal tiste dni Zapadno-Koroškemu odredu 74 mož.

Ta velika in drzna diverzantska akcija je nemško poveljstvo opozorila na še večjo budnost okoli taborišča. Cesta in predor skozi Karavanke sta bila za Nemce zelo pomembna, zato so tam imeli tudi močno posadko. Kljub utrdbam so se ball kakega partizanskega napada in tudi pobegov internirancev.

21. januarja 1944 je bilo v tem taborišču 686 kaznjencev, čez mesec dni jih je bilo 877, 19. aprila pa 977. Vmes je bilo veliko bolnih. Te so pošiljali kar v Mauthausen, ker pod Ljubeljem niso imeli krematorija. Kdor pa je podlegel tam — do

1. julija 1944 je bilo takih 14 — ga niso pokopali, temveč zažgali v zasilnem »krematoriju«, ki so ga uredili v strugi hudournika. Pozneje so sežigali tudi osnesveščene in izčrpane taboriščnike, toda o teh nikoli ne bo mogoče ugotoviti natančne številke. Znano je le to, da so oslabei taboriščniki tudi tu rabili za zdravniške pokizuse. SS zdravnik dr. Sigfried Ramsauer jim je vbrizgaval bencin ali kake druge reagente. Zaradi takih razmer je bilo tudi več poskusov pobegov, ki pa so le redko uspeli.

Tržičani in okoličani so na razne načine skušali pomagati tem nesrečnikom. To zlasti tedaj, ko so pripeljali kak nov transport. Ob takih priložnostih so jim ljudje metaali kruh kar med vožnjo na kamione. Toda esesovci so to pogostokrat preprečili (Brošura: Ljubeljsko taborišče — podružnica Mauthausna — ZZB Tržič 1962).

Tako sta bili na levem bregu Save in praktično v Karavankah ter na območju Kokrškega odreda dve veliki trdnjavi nasilja, trpljenja in smrti:

Graščina — kaznilnica v Begunjah in podružnica Mauthausna pod Ljubeljem. Obe sta težko čakali na osvoboditev.

Doslej navedene akcije novega Kokrškega odreda nam kažejo predvsem troje:

— Pogosto, skoraj vsakodnevno miniranje in rušenje predvsem prog. To je okupatorja zadevalo v zelo občutljivo točko in povzročalo zmedo glede presoje partizanske moči in taktike. Zato je okupatorju šlo predvsem za to, da zavaruje vsaj komunikacije in zadrži oblast ter pobudo vsaj v večjih krajih in mestih;

— Neprestana mobilizacija ljudi, ki ni bila pomembna le zaradi številčne krepitve partizanskih vrst, temveč se je razvijala tudi kot tekmovanje z Nemci in domobranci, ki so na prostoru pod Krvavcem tedaj imeli že občutno število ljudi;

— Čeprav območje Kokrškega odreda ni bilo veliko, se je vse bolj kazalo, da niti na tako majhnem ozemlju niso enake razmere. Če je bilo pod Stolom in delno okoli Tržiča ljudstvo in ozemlje vse bolj ali pretežno naklonjeno narodnoosvobodilnemu gibanju, je bilo vzhodno od Kokre prebivalstvo pod vplivom in na strani domobrancev.

Za ta čas moramo reči tudi naslednje:

Očitno je postalo, da se s približevanjem front bližala tudi konec vojne. To je zlasti potrjevala II. fronta, ki so jo Anglo-Amerikanci odprli 6. junija 1944. Tudi Titov poziv oziroma proglas Avnoja, s katerim je amnestiral vse tiste pripadnike kvsilniških enot, ki se bodo do 15. septembra 1944 po spoznanju svoje zmore pridružili vrstam NOV, je veliko pripomogel pri nadaljnjem širjenju partizanstva. Toda — za predel pod Krvavcem se glede tega ne moremo pohvaliti. Vendar pa je Kokrški odred v septembru 1944 mobiliziral in vključil v vrste NOV 432 ljudi. To govori, da je velik del moške sile, ki je bila sposobna za vojsko, bila odtegnjena sovražniku.

Tudi organizacije na terenu so bile v tem času že tako razširjene, da so bile dejansko država v državi. Razporeženje prebivalstva do OF se je boljšalo iz dneva v dan. Vsa ta širina pa je prinašala s seboj tudi vrsto negativnosti. Predvsem novinci niso bili več prostovoljci in ker je bila mobilizacija vse širša, so prihajali med partizane tudi omahljivi in celo sovražno razpoloženi ljudje.

Zato je prihajalo tudi do pogostejših dezertacij. Tem so skoraj vedno sledila tudi manjša ali večja izdajstva.

Hrvat, Vazar in Papler na križišču v Begunjah, kjer je bila zaseda

Možje v zaščitnih telovnikih

Lešnica, Ljubno, Peračica: to so trije večji mostovi oziroma viadukti na gorenjski cesti, ki je rezervirana za promet z motornimi vozili. Vozniki jih dobro poznajo, saj je v zimskih mesecih pred vsakim prometni znak: Nevarnost poledice. Posebno pri slednjem viadutu so redki dnevi v zimskih mesecih, da ne bi bilo cestišče na njem prekrito z ledom.

Letos se na teh viaduktih še ni zgodila prometna nesreča. Pa ne zato, ker vozniki motornih vozil vozijo zelo previdno, ampak tudi zaradi treh mož, ki v zaščitnih telovnikih noč in dan dežurajo na tem odseku gorenjske ceste.

»Kako ste zadovoljni z delom?« smo poprašali cestarja Valentina Urha, ki je doma s Koprivnika v Bohinju in že tretje zimo na tem odseku skrbi za varno vožnjo voznikov motornih vozil.

»Kar gre. Po svoje je to delo naporno, pa tudi nevarno. Vendar se človek vsega navedi.«

V živordečem zaščitnem jopiču, s samokolnico in lopato je pred predorom posipaval cestišče. Osebnih avtomobilov, tovornjakov in avtobusov so delali tak hrup in preprih, da smo se komaj pogovarjali.

»Trije že od 24. novembra lani dežuramo na tem odseku. Delamo v treh izmenah po osem ur. Vsi trije smo zaposleni pri Cestnem podjetju v Kranju, doma pa smo iz bohinjkega kota. Milan Čuden je z Gorjuš, Ivan Repinc pa s Kamna pri Bohinjski Bistrici.«

»Pravite, da je delo naporno in nevarno?«

»Naporno je zato, ker smo nenehno na preprihu. Skozi predor vedno piha. Največji preprih pa nastaja zaradi hitre vožnje voznikov motornih vozil. Nevarno pa je za-

to, ker so nekateri vozniki zelo neobzirni. Kljub opozorilom o nevarnosti poledice mnogi ne zmanjšajo hitrosti, da ne govorim o tistih, ki na omenjenih treh mostovih prehitujejo. Teh pa ni ravno malo.«

»Kako pa da potem na teh odsekih še ni prišlo do večjih nesreč?«

»Redno skrbimo, da na cestišču ne pride do poledice. Včasih imamo pri tem seveda težave. Ko začnem na začetku posipavati s peskom in soljo, je na drugi strani že poledica. V takih primerih je za normalno odvijanje prometa največkrat potrebna precejšnja sreča.«

Valentin Urh ima doma ženo in hčerko, ki ju običajno približno vsak teden enkrat. Dvajset let ima službe in je star 53 let. Pravi, da bo najbrž moral kmalu nehati. Delo sicer ni plačano tako slabo, vendar je naporno.

Kadar je poledica, je treba posipati cestišče, ob lepem vremenu pa grabiti pesek, pri tem pa je vedno treba paziti na nepredvidne voznike. Pred dvema letoma bi kmalu postal žrtev nepredvidnega prehitavanja. Za las je manjkalo, da ga neki poltovorni avtomobil ni zbil čez ograjo peršaškega viadukta.

»Imamo sicer zaščitne jopiče in nočne svetilke. Vendar to pri velikih hitrostih in neobzirnih voznikih ne pomaga dosti. Najbolj zanesljiva je še lastna previdnost. Ta pa je včasih pri več kot 8000 avtomobilih na dan skoraj nemogoča.«

Res je tako kot pravi. V četrtturnem pogovoru z Valentinom Urhom sem bil nekajkrat skoraj ob živce. Bil sem priča trem dokaj tesnim srečanjem in le za las je manjkalo, da avtobus poln otrok, ki je prehitaval tovorni avto, ni trčil z osebnim avtomobilom. Valentinu sem zaželel srečo, vsem neobzirnim voznikom pa bi rad povedal, naj bodo obzirni vsaj do drugih in do omenjenih treh cestarjev, če že niso do sebe.

A. Zalar

Valentin Urh s Koprivnika v Bohinju — Foto: F. Perdan

Volk bo ostal sit in koza cela

Teško je reči, od kod izvira sto in več let star spor med Železnikarji in prebivalci bližnje Češnjice. Eni trdijo, da gre za nasprotja, porojena v časih fužinarstva, nasprotja, ki so jim botrovala spremembe v načinu življenja in v mišljenju ljudi (gospodar z bolj ali manj polnim hlevom živine se je čutil vzvišenega nad zamazanim kovačem in prepotenim plavčarjem, slednja dva pa »kmetavzarskemu« sosedu tudi nista hotela ostati dolžna), medtem ko drugi preprosto ugotavljajo, da naselji že od pamtveka govorita različni jezik, da je zlepa ni stvari, ob kateri bi bili složni — in pika. Tiho rivalstvo, ki zajema vsa področja javnega in družbenega dogajanja, se prenaša iz roda v rod in postaja tako rekoč del selške folklore. Celu nagel gospodarski razvoj, migracija in urbanizacija mu doslej niso mogli škoditi. Naši trditvi v prid govori cela vrsta drobnih, za nepoučenega smrtnika malce smešnih epizod najnovejšega datuma. Kdo na primer bi si lahko mislil, da bodo Češnjičani užaljeno povsili nos, ker je njihov kraj lani uradno postal del Železnikov, Železniki pa mesto? Le težka so požrla hudo ponižanje in baje se je obeestrna tabla, ki voznikom oznanja, da prihajajo v prestolnico Selške doline, večkrat znašla pod cestiščem.

Ampak nikar ne mislite, da je nasprotna stran kaj boljša. Tudi Železnikarjem zavre kri, kadar jih vrli rojaki v čem-

prehitijo. In vrli rojaki bodo letos dobili novo kino dvorano ter naredili konec filmskim predstavam v domu Partizana, ki stoji sredi »svražnega tabora«. Denar zanjo — 50 starih milijonov — je že zagotovljen: večji del stroškov naj bi krila občinska skupščina Sk. Loka, 15 milijonov prispeva bodoči lastnik, kinematografsko podjetje Sora, in 10 milijonov krajevna skupnost Železniki. Kaj sedaj? Prebivalci nekdanjega železarskega centra so — misleč, da se bo težišče kulturnega dogajanja preselilo na Češnjico — zagnali vik in krik. Toda, kot smo zvedeli pred dnevi, je bila njih bojazen odveč. Krajevna skupnost in pristojni organ občinske skupščine sta namreč sklenila staro dvorano v Železnikih povsem preurediti. Letos bodo izdelali načrte in skušali najti potrebna sredstva (30 do 40 milijonov S din), spomladi 1971. leta pa začeli z delom. Prostor nameravajo razširiti in ga usposobiti za vse vrste kulturnih in drugih prireditelj (dramske predstave, akademije, koncerti, proslave, zbori voliveev itd.). Upajo, da se bo Partizan Slovenija s to zamisljivo strinjati in zgradbo brez posebnih zapletov odstopil domači KS, kajti vso športno dejavnost naj bi sčasoma prenesli v novo telovadnico osnovne šole.

Gordijski vozil je torej presekan. Volk bo — vsaj za nekaj časa — ostal sit in koza cela. ig

2. pionirsko tekmovanje za prehodni pokal »FRANCE PREŠEREN« v sankanju z navadnimi sankami, združeno z občinskimi izbirnimi tekmovanjem za I. zimске igre pionirjev Jugoslavije.

Sankaški klub »TRIGLAV« Kranj je 21. 2. 1970. izvedel v Gozdu pri Križah zgoraj omenjeno pionirsko tekmovanje, katerega naj bi se udeležile vse osnovne šole v kranjski občini.

Tekmovanja se je udeležilo le nekaj šol, udeležba je bila tako maloštevilna, da ni hvale vredno. Dosti je bilo govora za izvedbo tekmovanja in organizacijo, ker je bilo vse skupaj povezano za pravico nastopa na I. republiškem prvenstvu pionirjev in pionirk, ki so se kvalificirali za to prvenstvo na občinskih prvenstvih. Najboljše ekipe pionirjev in pionirk z republiških tekmovanj pa bodo nastopile 28. t. m. in 1. marca na Golteh na zveznem tekmovanju I. zimskih iger pionirjev Jugoslavije. Zato menim, da vodstva osnovnih šol občine Kranj niso imela pravega poslušaja za tako važen dogodek pionirjev.

Hvale vredna šola je OŠ Lucijan Seljak iz Stražišča, ki se je odzvala v velikem številu in poslala še svojega zastopnika. Temu je primeren tudi uspeh, saj so že drugič osvojili prehodni pokal »Franceta Prešerna«. Želimo, da bi v bodoče ostale šole posnemale prizadevnost OŠ Lucijan Seljak.

Rezultati občinskega tekmovanja dne 21. 2. 1970.:

MLAJŠE PIONIRKE: 1. Jenko Ana (OŠ LS) 6,07; 2. Resnik Mojca (OŠ LS) 6,18; 3. Cirenski Marija (OŠ LS) 6,43;

STAREJŠE PIONIRKE: 1. Lubej Jana (OŠ LS) 5,89; 2. Rozman Danica (OŠ LS) 6,77;

MLAJŠI PIONIRJI: 1. Vidic Bogo (OŠ FP) 5,38; 2. Pičulin Igor (OŠ LS) 5,98; 3. Zupančič Matjaž (OŠ SJ) 6,10;

STAREJŠI PIONIRJI: 1. Benedičič Bojan (OŠ FP) 5,51; 2. Pirnovar Boris (OŠ LS) 5,52; 3. Čebašek Stefan (OŠ LS) 5,64;

Na I. republiškem prvenstvu 22. 2. 1970. so kranjsko občino zastopali:

V Bohinju — Jenko Ana, Resnik Mojca, Cirenski Marija, Lubej Jana in Rozman Danica;

v Selcah nad Šk. Loko — pionirji: Vidic Bogo, Pičulin Igor, Benedičič Bojan, Pirnovar Boris in Čebašek Stefan.

Rezultati na I. republiškem prvenstvu kranjskih pionirjev so naslednji:

Pionirke ekipno so zasedle 3. mesto v Bohinju, v Selcah nad Škofjo Loko pa so pionirji zasedli 4. mesto. Med kranjskimi pionirji se je najboljšje uvrstil Vidic Bogo, mlajši pionir OŠ France Prešeren, ki je na republiškem prvenstvu zasedel 1. mesto in prav tako na občinskem prvenstvu. Imel je tudi najboljši čas dneva. Ostali pionirji kranjske občine niso posegli po najboljših mestih.

Pionirji in pionirke so za svoje uspehe prejeli diplome in praktična darila.

Kranjsko občino bo na I. zvezni pionirski olimpiadi Jugoslavije na Golteh pri Celju dne 28. 2. 1970. zastopal mlajši pionir in republiški prvak Vidic Bogo iz OŠ Franceta Prešerna.

Central Kranj

poslovalnica
DELIKATESA

sprejme

v službo

prodajalko sladoleda

Pogoj: Končana osemlетка, starost od 16—20 let.
Prijava sprejema Central Kranj, Maistrov trg 11/I.

Kino

Kranj CENTER

25. februarja zah. nem. barv. VV film NAVIHANCI IZ PRVE KLOPI ob 16., 18. in 20. uri

26. februarja zah. nem. barv. VV film NAVIHANCI IZ PRVE KLOPI ob 16., 18. in 20. uri

27. februarja zah. nem. barv. VV film NAVIHANCI IZ PRVE KLOPI ob 15., 17. in 19. uri, premiera jug. barv. CS filma BITKA NA NERETVI ob 21. uri

Kranj STORZIC

25. februarja amer. barv. CS film IZKRCAVANJE PRI ANZI ob 16. in 20. uri, angl. barv. film KAJ JE NOVEGA, MUCKA? ob 18. uri

26. februarja zah. nem. barv. CS film VINETOU IN APACI ob 16. in 18. uri, amer. barv. CS film IZKRCAVANJE PRI ANZI ob 20. uri

27. februarja amer. film HEROJI FORT APACHA ob 16. in 20. uri, amer. barv. CS film IZKRCAVANJE PRI ANZI ob 18. uri

Tržič

26. februarja italij. barv. CS film SINOVI TARAS BULJBE ob 18. in 20. uri

Kamnik DOM

25. februarja jugosl. barv. CS film BITKA NA NERETVI ob 16. in 19. uri

26. februarja jugosl. barv. CS film BITKA NA NERETVI ob 16. in 19. uri

27. februarja jugosl. barv. CS film BITKA NA NERETVI ob 16. in 19. uri

Jesenice RADIO

25. februarja franc.špan. barv. CS film AGENT X 13

26. februarja amer. barv. film KNJIGA O DZUNGLI ob 17. uri, amer. barv. VV film RANC BRAVO ob 19. uri

27. februarja italij. barv. CS film IZKRCAVANJE PRI ANZI

Jesenice PLAVZ

25. februarja amer. barv. film KNJIGA O DZUNGLI ob 16. uri, amer. barv. VV film RANC BRAVO

26.—27. februarja franc. barv. CS film CUSTER Z ZAHODA

Dovje Mojstrana

26. februarja amer. barv. film HEROJI GVADAL KANALA

Kranjska gora

26. februarja franc.špan. barv. CS film ANAGENT X 13

Javornik DELAVSKI DOM

25. februarja franc. barv. CS film CUSTER Z ZAHODA ob 19. uri, amer. barv. film KNJIGA O DZUNGLI ob 17. uri

Radovljica

25. februarja amer. barv. film JUNAKI ZAHODA ob 18. uri, švedski film SRAMOTA ob 20. uri

26. februarja franc. barv. film V ZNAMENJU MONTE CRISTA ob 20. uri

27. februarja švedski film SRAMOTA ob 20. uri

Škofja Loka SORA

25. februarja franc. barv. film JETNICA STRASTI ob 18. in 20. uri

26. februarja amer. barv. film DECKI PAVLOVE ULICE ob 18. uri, amer. abrv. CS film NA OBALI REKE ob 20. uri

27. februarja amer. barv. CS film NA OBALI REKE ob 18. in 20. uri

Prešernovo gledališče v Kranju

ČETRTEK — 26. februarja, ob 16. uri za gimnazijo Kranj ob 19.30. za red Kolektiv I. — J. P. Sartre: NEPOKOPANI MRTVECI, gostuje SLG Celje

PETEK — 27. februarja, ob 16. uri za Dijaški II, ob 19.30 za red KOLEKTIVI II — J. P. Sartre: NEPOKOPANI MRTVECI gostuje SLG iz Celja.

Odkupujemo domače prašiče

PO NAJVIŠJI DNEVNI CENI.

Prevzemamo jih vsak dan v dopoldanskem času v klavnici na Savski cesti 16 v Kranju.

Tečaj gorske straže v Škofji Loki

Vse večja industrializacija naše dežele, s tem v zvezi pa uničevanje favne in flore, onesnaževanje zraka, tekočih voda in narave nasploh, sili ljubitelje prirode k temu, da preprečujejo ali vsaj omilijo ta proces.

K varstvu narave sodi tudi zaščita gorskega rastlinstva in živalstva. Da bi ohranili čim več planinskega cvetja in divjadi, ki prebiva po naših gozdovih, smo že pred časom organizirali Gorsko stražo. Njeni člani, ljubitelji narave,

naj bi s svojim zgledom vplivali na obiskovalce planin in jih prepričali, da je trganje alpskega cvetja nekoristno početje. Razen tega naj bi bili gorski stražarji tudi dobri planinci, ki morajo poznati različne gorske poti in ljudem svetovati posamezne smeri.

V Škofji Loki že dlje časa obstoja postaja Gorske straže. Letos pa je planinsko društvo sklenilo organizirati tečaj za nove člane GS, ki bo svoje delovanje še bolj razširila. Kot predavatelja so po-

vabili načelnika GS Slovenije tovariša Marka Selana, ki je svoje predavanje razdelil v štiri poglavja. Govoril je o varstvu nasploh, o planinski flori, o zakonodaji varstva narave in o Triglavskem narodnem parku. Dvoje predavanj je popestril tudi z barvnimi diapozitivi. Obiskovalci tečaja so se seznanili z načrti za nov republiški zakon o varstvu narave, ki naj bi bil med najmodernejšimi v svetu.

Letošnjega tečaja GS se je udeležilo nad trideset tečajnikov, predvsem mladih planincev, prisostvovali pa so mu tudi škofjeloški taborniki, ki nameravajo ponovno ustanoviti svojo enoto GS. Zadnje dni so tečajniki opravljali izpite in pokazali dokaj solidno znanje.

Mladi planinci, »novopečeni« gorski stražarji, so tako pripravljani na bližnje akcije, ki se bodo začele spomladi v Dolomitih, nato pa nadaljevale še drugje.

Ivo Kržišnik

Pripravljajo kroniko NOV

V soboto so imeli redni letni občni zbor člani krajevne organizacije ZB v Podnartu. Ta krajevna organizacija je v zadnjih letih uredila spominska obeležja vsem padlim med NOB s področja krajevne skupnosti. Za postavitve obeležij je prispevala naj-

več denarja Kemična tovarna Podnart. Zanj dve leti pa je organizacija pripravila tudi več izletov. Prav sedaj pa zbirajo podatke za krajevno kroniko NOB. Gradivo so zbrali že za polovico naselij.

C. Rozman

Občni zbor ZB Ljubno

Pred kratkim so imeli člani krajevne organizacije zveze borcev Ljubno Otoče občni zbor. Na zboru so ugotovili, da se organizacija bori s precejšnjimi denarnimi težavami. Vseeno pa vsako leto obi-

ščejo stare in onemogle člane in jih obdarijo. Lani pa so jim priskočila na pomoč tudi podjetja Železnina Radovljica, Murka Lesce in Špecerija Bled.

J. Koselj

Mož je iz Drage v Begunje z volom peljal voz drva. »Sprašujete, kako gre z volom. Počasi, seveda počasi. Toda tudi počasi se daleč pride. Včasih sva oba trmasta.«

Stari planinci in partizani Franca Gašperina dobro poznajo. Od 1926. do 1938. leta je bil Franc oskrbnik Roblekove, nato pa Vilfanove kočice. Nato je bil vse do 1943. leta lovski čuvaj v Zelenici. Po vojni pa je bil kurjač v obratu Pletenine v Lescah.

»Od 1943. leta imam dvojno delovno dobo, ker sem delal za partizane. Septembra 1943. leta sem začel delati bunker za tehniko špič, v kateri je delal Lado Torkar iz Lesc. Pomagal mi je Valentin Strlejš. Takrat, ko je bila v Vazarjevi hiši zaseda, sem samo 15 minut prej prišel iz Drage.«

Še kratek »pogovor« z volom, ki je trmasto silil h koritu poleg ceste, in že se je počasi oddaljevalo drdranje voza. — Foto: J. Vidic

KAJ BOSTE NASLI V PAVLIHOVI PRATIKI 1970—2070?

- Vpliv sedmerih zvezd na človeški značaj in življenjsko usodo
- Zakaj smo rojeni v nebesnih znamenjih?
- Vesoljski stoletni horoskop
- Pomembnost naše rojstne ure
- Stoletni koledar
- Značaj in usoda rojstnega dne
- Zakonska sreča po horoskopsko
- Ali lahko sami uganeemo vreme?
- Kaj povedo ženske oči
- Kaj povedo moške oči
- Kaj pravi numerologija, najstarejša magična veda na svetu
- Hiromantija ali prerokovanje z dlani
- Tabela sreče
- Sanje vedno nekaj pomenijo
- Kuhinja prihodnosti
- Kako se bomo zdravili naslednjih sto let
- Križanke, rebusi
- Pred sto leti — čez sto let
- Risane in pisane šale
- Humoreske

STIRJE DINARJI SO DROBIZ, NE DENAR, ZANJE DOBITE DRAGOCEN DAR!

MESEC
13. 2. - 16. 3. 1970
MURHA

Obveščamo

cenjene goste, da se s 1. marcem 1970

MLECNA RESTAVRACIJA PRESELI V DELFIN,
Reginčeva 1, Kranj

Prodaj

Prodaj **SLAMOREZNICO** s puhalnikom in verigo. Strazišče, Škofjeloška 26, Kranj 793

Prodaj **ELEKTRIČNI LONEC** za perilo in **PLINSKO PEČ** aida. Zorman Anica, Grenc 27, Škofja Loka 794

Prodaj staro **ZAGO** (stavbu). Naslov v oglasnem oddelku 795

Prodaj dva **PRASICA**, težka po 150 kg. Kranj, Staretova 15 (Cirče) 796

Prodaj suhe **BUKOVE DRVA**. Cirče, Staretova 13, Kranj 797

Prodaj **PRASICA** za zakol. Zg. Bitnje 44, Zabnica 798

Prodaj **PRASICA** za zakol. Stare, Breg 20, Kranj 799

Prodaj štiri mesece in pol staro **TELICO** simentalko, čiste pasme in dve leti staro **KOBILO** haflinger. Senčur 235 800

Prodaj 100 kg težkega **PRASICA**. Prebačevo 27, Kranj 801

Prodaj traktorsko fergusonovo **KOSILNICO** in eno leto staro **TELICO**. Srednja vas 55, Senčur 802

Zaposlitve

Mlajša upokojenka bi vodila gospodinstvo pri manjši družini. Ponudbe oddati pod »Kranj« 803

KV PLETILJO ali **DEKLE** za priučitev sprejem v stalno delo. Ponudbe oddati pod »pletilja« 804

Iščem **UPOKOJENKO** ali **VDOVO**, skromno, neodvisno, za pomoč starejši gospe. Nudim **OPREMLJENO SOBO** in **HRANO**. Naslov v oglasnem oddelku 805

Izdaja in tiska **CP »Gorenjski tisk«** Kranj, Koroska cesta 8. — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 (stavba občinske skupščine) — Tek. račun pri **SDK** v Kranju 515-1-135. — Telefoni: redakcija 21-835 21-860; uprava lista, malooglasna in naročniška služba 22-152 — Naročnišna: letna 32, polletna 16 din, cena za eno številko 50 para. Mali oglasi: beseda 1 din, naročniki imajo 10% popusta. Neplačanih oglaševalcev objavljamo.

Iščem dobro, preprosto **ZENSKO** za dopoldansko gospodinstvo in varstvo 6-letnega otroka. Hrana in stanovanje zagotovljeno, ostalo po dogovoru. Naslov v oglasnem oddelku 806

Kupim

Kupim zgodnji **KROMPIR** katerdin. Cesenj Jože, Tacen 42, Sentvid, Ljubljana 807

Motorna vozila

Prodaj **MOPED T-12** ali zamenjam za **KLAVIRSKO HARMONIKO**. Naslov v oglasnem oddelku 808

Kupim rabljeno enosno **TRAKTORSKO PRIKOLICO**. Grilc Peter, Sidraž 3, p. Cerklje na Gorenjskem 809

Prodaj **DIESEL MOTOR**, generalno popravljeno za **FIAT 615** ali **620**. Naslov v oglasnem oddelku 810

Prodaj **AVTO TAUNUS 15-M**, prevoženih 31000 km. Grašič Majda, Goriče 44, Golnik 811

Stanovanja

Eno ali dvosobno **STANOVANJE** oziroma malo **HISICO** kupim ali vzamem v najem na Gorenjskem. Ponudbe poslati na oglasni oddelku pod »Gorenjska« 812

V najem oddam **LOKAL**. Telefon 85-801 Škofja Loka 813

Ogrevano, opremljeno **SOBO** oddam dvema. Naslov v oglasnem oddelku 814

Ostalo

Cenjene stranke vljudno naprošam, da pridejo po predmete, pozabljene v frizerskem salonu Kunstelj, Prešernova 4, Kranj 815

OBRTNIKI! Vodim vam poslovne knjige. Jamčim za solidnost in ažurnost. Telefon 23-000 816

Opozarjam vse pred nakupom premičnin od Radanoviča Boška, Kranj, Savska cesta 3, ker so moja last. Radanovič Marija, Savska cesta 3, Kranj 817

Izjavljam, da nisem plačnika dolgov po svojem možu Klavžarju Viljemu. Klavžar Frančiška, Breg 40, Zirovnica 818

Izjavljam, da so besede, ki sem jih izrekel zakoncema Vidic iz Sv. Duha 73, glede očetove oporoke, neresnične. Čof Janez, Forme 7, Šk. Loka 819

NOVO! DOMAČI ČAJ

TAVZENTROZA, čaj za čiščenje in osvežitev. Čaj **TAVZENTROZA** je sestavljen iz 12 vrst poznanih zdravih in aromatičnih zelišč. Čaj **TAVZENTROZA** pospešuje prebavo, odkrepiti. Čaj **TAVZENTROZA** pospešuje prebavo, odganja vetrove, čisti črevesje in odvaža vodo. Čaj **TAVZENTROZA** se priporoča pri zlati žili (hemoroidih) in odvečni debelosti. Čaj **TAVZENTROZA** deluje blagodejno na celo telo in splošno koristno na zdravje.

Čaj je analiziral **ZZV SRS** Ljubljana.

Neto 70 gr, cena 4,50 din.

Čaj lahko po želji pošljemo po poštne povzetju, manj ko 3 vrečke ne pošljemo po pošti.

TOMAZINCIC JOZEF, predelovanje zdravih zelišč

IZOLA, Plenčičeva ulica 4

Jugoagent

Izredna priložnost za obisk sorodnikov v **Kanadi in ZDA** od junija do septembra 1970. Vozovnica plačljiva z dinarji.

Informacije: **Jugoslovanska pomorska agencija** (»Jugoagent«), Gregorčičeva 13, Ljubljana, telefon 21-701

KMETIJSKO ŽIVILSKI KOMBINAT KRANJ

SKLADIŠČE (bivši Beksel)

obveščam

vse cenjene potrošnike krmim, da ima stalno na zalogi krmila za:

- kokoši nesnice in piščance
- krave molznice in tele
- koruzo v zrnju, pšenico, tropine itd.

Cene zmerne
Dostava hitra

Izkoristite ugoden popust!

Potrošniki, ali že veste, da je v marcu popust na ceno

Količine premoaga so omejene, zato ne odlašajte na zadnje dni, ker popust lahko zamudite.

Za premog, naročen konec marca, popust ni več zanesljiv.

premoga VELENJE

NAROČILO ODDAJTE TAKOJ, da boste premog po nižji ceni tudi dobili.

Veleželeznina **Merkur**
P. E. KURIVO KRANJ
Gorenjesavska c. 4
telefon 21-192

Znano je, da se slepi člani udeležujejo že v zelo različnih športnih panogah kot na primer: šahu, atletiki, plavanju in smučanju, kjer dosegajo prav lepe rezultate.

Letošnje Republiško prvenstvo v smučanju bo v dneh 28. februarja in 1. marca na Uskovnici od pokroviteljstvom te. ar. ne **ELAN** Begunje.

Pričetek tekmovanja

bo v navedenih dneh ob 9. uri, sodelovalo pa bo od 15 do 20 članov med njimi štirje člani iz območja osnovne organizacije Zveze slepih Kranj.

Tekmovalo se bo v naslednjih disciplinah:

1. spust 100 do 150 metrov
2. štafeta 3 x 5 km
3. tek na 15 km

Ljubitelji športa vljudno vabimo, da se navedene prireditve udeležite.

Zveza slepih Slovenije
Odbor osnovne organizacije
K R A N J

Avto-Moto društvo Kranj

Vabi

člane in prijatelje avto-moto športa na redni

OBČNI ZBOR

ki bo v soboto, 28. 2. 1970, ob 19. uri v prostorih delavskega doma v Kranju, vhod 6/I.

Po občnem zboru bo družaben večer s plesom

VABLJENI!

Odnesel je blagajno

V času od 20. do 23. februarja je neznanec vlomil v prazno skladišča podjetja FH v Škofji Loki. V notranjost je prišel tako, da je razbil steklo na oknu. S ključem, ki ga je našel v omari je odprl spodnji del police za spise in od tam odnesel železno ročno blagajno, v kateri je bilo 260 din in nekaj računov.

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustila v 89. letu naša nadvse ljubljena mama, stara mama in babica

Karnelija Rooss roj. Orehek

vdova davčnega nadupravitelja v pokoju

Pogreb nepozabne zlate mame bo v četrtek, 26. februarja 1970, ob 15.30 iz mrliške vežice na kranjsko pokopališče. Prosimo tihega sozolja.

Zalujoči: otroci Tita, Vojteh, Božena, Marjan in Ladi z družinami

Kranj, dne 24. februarja 1970

Zahvala

Ob smrti našega dragega moža, očeta, sina, brata in strica

Janeza Vehovca ribogojca iz Besnice

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali, darovali cvetje in ga v tako velikem številu spremili na njegovi prerani zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo preč. duhovščini za zadnje spremstvo, pevcem, govorniku, sosedom, prijateljem, znancem ter ribiški družini Kranj in Tržič, sodelavcem obrata II Tekstilindusa in Iskre, ing. Veselu, tov. Paplerju Stanetu in Udirju Slavku za nesebično pomoč.

Zalujoči: žena, otroci: Nadica, Andrejko in Janez, mama, sestri in bratje ter drugo sorodstvo

Zg. Besnica, Voklo, Trboje, dne 19. februarja 1970

Po dolgi in mučni bolezni nas je zapustil v 91. letu starosti naš dragi mož, brat in stric

Vinko Eržen p. d. Križnar

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, 26. februarja 1970, ob 15. uri popoldne iz hiše žalosti v Zg. Bitnjah 77 na pokopališču v Zabnici.

Zalujoči: žena Ivanka in drugo sorodstvo

Zg. Bitnje, dne 24. februarja 1970

Zahvala

Ob nepričakovani izgubi drage žene, mame in stare mame

Katarine Pintar

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, sodelavcem, prijateljem in znancem ter gasilskemu društvu Mošnje, ki so jo spremili na njeni zadnji poti, ji poklonili vence in cvetje ter v težkih trenutkih sočustvovali z nami.

Zalujoči: mož Jakob in sin Anton z družino

Globoko, dne 15. februarja 1970

Nesreče v zadnjih dneh

Zaradi neprevidnega prečkanja se je v petek, 20. februarja, okoli šeste ure zvečer v križišču Ljubljanske in Kolodvorske ceste pripetila prometna nezgoda. Voznik osebnega avtomobila Janez Bertonec s Podblice je vozil po Ljubljanski cesti, ko mu je z leve strani prišel pred avtomobil 72-letni Jurij Dolenc iz Kranja. Pri trčenju je bil pešec huje poškodovan in so ga odpeljali v bolnišnico Petra Deržaja.

Na cesti Staneta Žagarja v Kranju je v soboto, 21. februarja, voznik osebnega avtomobila Franc Trobec iz Srednje Bele zadel Stanislava Badaliča, ki je vinjen prečkal cesto. Pri trčenju je bil pešec huje poškodovan in so ga odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

Tretja prometna nesreča pri prečkanju ceste se je pripetila v ponedeljek, 23. februarja, popoldne na Zasavski cesti v Kranju. Voznik osebnega avtomobila Franc Zevnik z Brega ob Savi je pripeljal z Drulovke na Zasavsko cesto, ko mu je z desne strani nenadoma skočil pred avtomobil 5-letni Milan Tavčar z Drulovke. Deček je bil pri trčenju ranjen po glavi.

L. M.

Iskal je denar

V noči na 23. februar je neznanec vlomil v poslovni prostor postaje žičnice Zelenica na Ljubelju. V notranjost je prišel tako, da je razbil v pritličju dvojno steklo na oknu. Iz predala pisalne mize, ki je bila zaklenjena s cilindrično ključavnico, je odnesel 1059 din.

Bik ga je napadel

V petek, 20. februarja, med 19. in 20. uro je šel 70-letni Jakob Krek iz Zakobiljeka pri Gorenji vasi v hlev, da bi napojil živino. Ko je odvezal poldrugo leto starega bika, ga je ta nenadoma podrl na tla in povaljal. Krek je pri tem dobil tako hude poškodbe, da je na kraju nesreče umrl.

Sanitarije na tržnici

V nekaterih dnevih obišče tržnico na Jesenicah zelo veliko ljudi, tudi z onstran meje, saj je v bližini trgovskih lokalov in pa v bližini železniške postaje. Marsikdo pa na tem tako prometnem kraju zaman išče javno stranišče. Zato ni čudno, če se opaža nesnaga okoli tržnice, v grmovju in pri nekdanjem zaklonišču.

Morda bi tega niti ne pisali, če ne bi nedavno tega nekdo

iz zamejstva ne iskal sanitarij v tem delu mesta in ga je nekdo napotil na železniško postajo. Pošteno je robantil in se hudoval, in to ne brez vzroka. Gotovo pa to ni edini primer, vendar se nas bolj prime, če robanti tujec in ne domačin. Prav bi bilo, da se ta pomanjkljivost jeseniške tržnice že enkrat odpravi. Če pa so le morda kje sanitarije, naj bi bile vsaj vidno označene.

-srš

KINO

Bitka na Neretvi

Jugoslovanski barvni cinemascopski film bo na sporedu v kinu:

CENTER KRANJ

27. februarja premiera ob 21. uri
28. februarja ob 15., 18. in 21. uri
1. marca ob 14., 17. in 20. uri
od 2. do 7. III. ob 16. in 19. uri
8. marca ob 14., 17. in 20. uri

DOM KAMNIK

od 24. do 27. febr. ob 16. in 19. uri
1. marca ob 15.30

TRŽIČ TRŽIČ

od 3. do 6. marca ob 17.30
7. marca ob 17.30 in 20.30
8. marca ob 15.30

Vstopnice za vse napovedane predstave bodo v predprodaji od 16. februarja dalje.

K
R
A
N
J

Naš komentar

Obračun naj bo javen in odkrit!

Ponavljati dejstvo, da se je svetovno prvenstvo v klasičnih disciplinah v Visokih Tatrach za nas končalo z neuspehom, nima nobenega smisla. To smo v teh dneh že velikokrat slišali. Prav težko bi našli koga, ki bi skušal iz pičlih dosežkov naše osemčlanske reprezentance na tem tekmovanju izbrskati kaj takega, kar bi kazalo na to, da le ni vse tako črno, kot je videti. Vse analize kažejo na to, da smo ga korenito polomili.

Zal med potekom priprav na prvenstvo ni bilo slišati resnejšega glasu o tem, da se ne pripravljamo v zadovoljivih pogojih in da ni računati na neuspeh. Šele sedaj, ko je žalostna bilanca neizpodbitno dejstvo, slišimo predvsem s strani tekmovalcev in trenerjev, da je bilo nekaj narobe in da še zdaleč niso imeli vsega, kar bi potrebovali. To pa zveni danes hočeš, nočeš samo še kot opravičilo. Za neuspehe v smučarskem športu pa iščemo vzroke po vsakem prvenstvu in po vsakem se tudi opravičujemo in razglabljam o ozadju neuspehov. Končno bo treba kaj ukreniti, da ne bodo jasni samo vzroki za poraze, ampak tudi pogoji za uspeh. Tekmovalci vedo privatno veliko povedati na račun svojega vodstva, pred javnostjo pa, kadar imajo priložnost v tisku, radiu in televiziji, pa se vse preradi omejujejo na posplošene izjave o nezadostnih in slabih pogojih. Z njihove strani je to prav gotovo zgrešeno. Če hočejo veljati za nedolžne pri polomijah, naj tudi javno obtožijo tiste, za katere mislijo, da so poloma krivi. Ljudje vidimo pač samo tekmovalca in on je za večji del javnosti tisti, ki je bil zadnji in ne njegov trener ali funkcionar. Torej, z besedo na dan! Obračun naj bo javen in odkrit. Če bomo za nekatere stvari in osebe še vedno mislili, da so nedotakljive, še dolgo ne bo uspeha. In utapljali se bomo tako kot sedaj v nedoglednih kompromisih in začaranem krogu tradicionalnih neuspehov in naključnih uspehov. M. Trefalt

Prve zimske pionirske igre Slovenije

Povsod številna udeležba

V Gorjah, Poljanah nad Škofjo Loko, Selcah in Bohinju so se v nedeljo pomerili pionirji v smučarskem pohodu, skokih in sankanju v okviru prvih zimskih pionirskih iger. Vsa ta prvenstva pa so bila hkrati tudi izbirna tekmovanja za zvezni finale, ki bo 28. februarja in 1. marca na Golteh oziroma v Velenju.

V GORJAH SMUCARSKI POHOD

Na 2000 metrov dolgi progi so se pomerili pionirji v smučarskem pohodu za naslov najboljših ekipe v kategoriji starejših pionirjev in pionirk. Pri tem je moralo 18 ekip na pohodu premagati več ovir, streljati z zračno puško, nuditi prvo pomoč, se orientirati na terenu ter s kepami ciljati v tarčo. Med pionirji je bila najboljša ekipa OŠ Krško, pri pionirkah pa Partizan Gorje.

V POLJANAH 120 SKAKALCEV

Mladi skakalci iz vse Slovenije pa so se pomerili v Poljanah nad Škofjo Loko na tamkajšnji 20 m in 30 m skalnici. Med starejšimi pionirji je bil najboljši Zemva z Jesenic, pri mlajših pa Burjak iz Zirov. Sploh so imeli največ uspeha mladi skakalci z Jesenic in iz Zirov.

SANKAČI V BOHINJU IN SELCAH

Na sancaških progah v Bohinju in Selcah pa so se pomerile pionirke in pionirji. Pri mlajših pionirkah je bila

najbolj izkazala ekipa SSD Storžič iz Trziča.

V Selcah pa je pri mlajših pionirjih zmagal Kranjčan Vidic, pri starejših pionirjih pa Tržičan Cesen. V ekipni konkurenci pa so prvo mesto zasedli pionirji osnovne šole Heroja Grajarja iz Trziča. D. Humer

Skoki v Podbrezjah

Na preurejeni 35-metrski skakalnici je TVD Partizan Podbrezje v nedeljo priredil prve meddržtevne skakalne tekme. Nastopilo je 30 skakalcev Podnarta, Kroke, Ljubna, Trziča, Triglava, Gorenje vasi in domačega Partizana. Skakalnica je odlično prestala svoj ognjeni krst, saj so gledalci v štirih serijah videli le dva lažja padca.

REZULTATI: PIONIRJI: 1. Ribnikar (Tržič) 198,9 (25,5, 24), 2. Očku (Kropa) 197,3 (24,5, 25), 3. N. Jeglič 193,7

(26, 24,5), 4. Kuhar 190,0 (25, 25), 5. Petrovčič (vsi Podbrezje) 189,5 (25, 26,5), **MLADINCI:** 1. M. Mohorič (Tržič) 205,4 (28, 28,5), 2. D. Faganel (Podnart) 197,2 (27,5, 27,5), 3. Šega (Gor. vas) 186,5 (27, 26,5), 4. Lombar (Kropa) 186,0 (27, 27,5), 5. F. Mohorič (Gor. vas) 169,2 (26,5, 25,5); **ČLANI:** 1. F. Faganel (Triglav) 179,8 (29,5, 30), 2. Prevodnik (Podbrezje) 177,5 (30, 29,5), 3. Gornjanc 164,3 (29,5, 30), 4. Bukovnik 156,9 (29,5, 29,5) 5. Bogataj (vsi Triglav) 141,9 (27,5, 27,5). —dh

Od nedelje do nedelje

ALPSKO SMUCANJE — Na prvenstvu Slovenije za člane in članice je v veleslalomu zmagal pri članih Jeseničan Jakopič pri članicah pa Cizejeva. V nedeljo pa so se tekmovalci pomerili še v slalomu na Pohorju, kjer sta zmagala pri članicah Pirnat (Branik) in pri članih Jaunik (Branik), z Gorenjske pa sta bila najboljša Kramarjeva (Tržič) pri članicah in Andrej Klinar (Jesenice) pri članih, ki sta zasedla drugo mesto.

Na Zelenici pa je bilo republiško prvenstvo v slalomu in veleslalomu za pionirje in cicebane. Prvaki so postali v slalomu: mlajše pionirke Urh (Tržič), mlajši pionirji Potemko (Branik), starejše pionirke Tiršak (Slovenj Gradec), starejši pionirji Magušar (Enotnost). V veleslalomu je pri cicebanih zmagal Lukanc iz Trziča, pri starejših pionirkah Oitzlova z Jesenic, pri starejših pionirjih pa Tržičan Križaj.

SMUCARSKI TEKI — V Nemiljah je bilo republiško prvenstvo pionirjev v tekih. Med skoraj 90 tekmovalci so imeli največ uspeha zastopniki kranjskega Triglava. Prvaki so postali: starejše pionirke: Fister (Triglav), mlajše pionirke: Safarič (Lovrenc), starejši pionirji: Kavčič (Triglav), mlajši pionirji: Marššek (Fužinar).

V Nemiljah pa je bilo tudi prvič izvedeno spominsko tekmovanje za memorial Tomaža Beštra. Prehodni pokal ZP Iskra je osvojila ekipa kranjskega Triglava, pokal Planinskega društva Kranj pa je pripadel mladincem organizatorja. Pri članih je bil najboljši Maks Jelenc, pri mlajših članih Mohorič (oba Triglav), pri starejših mladincih Hren (Enotnost), pri mlajših mladincih Tajnikar (Jesenice) in pri mladinkah Pavličeva (Lovrenc na Pohorju).

SMUCARSKI SKOKI — Na državnem prvenstvu za starejše mladince je zmagal Danilo Pudgar, Klemen Kobal pa se je moral tokrat zadovoljiti s 3. mestom. V deseterico najboljših pa so se z Gorenjske uvrstili še Kapušin, Cuznar, Norčič in Grosar.

KEGLJANJE — V okviru republiške lige je Triglav nastopil na Jesenicah, kjer je v soboto podrl 7056 kegljev, v nedeljo pa 7045. Jeseničani pa so nastopili v Mariboru, kjer so zabeležili naslednja dva rezultata: prvi dan 6503, drugi dan pa 6591 kegljev.

ROKOMET — V hali Tivoli je bilo v nedeljo končano zimsko prvenstvo SRS. Ekipa Kranja je zasedla sedmo mesto med desetimi udeleženci. J. Javornik

Šah

Vsi že poraženi

Na prvenstvu Kranja v šahu ni več igralca, ki ne bi doživel vsaj enega poraza. V osmem kolu je pripravil veliko presenečenje Požar, ki je premagal s črnimi figurami vodečega Zbifa.

Vrstni red po 8. kolu: Zbil 6, Kokotovič 5,5, Ivanovič, Zaplotnik in Matjašič po 5, Valjavec 4,5, Marko in Sirc 3,5, Požar 3, Rebolj 2, Fišer 1 in Strman brez točke.

Jutri, v četrtek, bo na sporedu že deseto kolo, namesto v petek, kot je bilo prvotno določeno.

V sobotni številki smo objavili, da je Rebolj premagal Jovanoviča, vendar tokrat popravljamo neljubo napako, ki nam jo je zagodel tiskarski škrat s tem, da je v resnici zmagal Ivanovič.

MESEC

OD 13. 2. 1970

MURHE

Waterpolo

Na prvenstvu SRS le tri ekipe

V Kranju se bo jutri pričelo letošnje zimsko prvenstvo Slovenije v vaterpolu. Prijavile so se samo tri ekipe: Triglav I, Triglav II in Koper. Prvak je torej že vnaprej znan. Za prvo ekipo Triglava bodo nastopili starejši igralci, drugo ekipo pa bodo sestavljali v glavnem mladinci.

Razpored tekem pa je naslednji: Triglav I : Triglav II (četrtek, 26. februarja ob 20. uri) Triglav I : Koper (sobota, 28. februarja ob 19. uri), Triglav II : Koper (nedeljo, 1. marca ob 9. uri).

P. Didic

V soboto občni zbor AMD Kranj

V prostorih delavskega doma bo v soboto, 28. februarja, letošnji redni letni občni zbor AMD Kranj. Na zborovanju bodo člani društva pregledali delo v minulem letu, hkrati pa sprejeli program za novo poslovno leto.

Dejavnost društva je bila v minulem letu zelo živahna. Pri tem gre po hvaliti predvsem šolsko in športno komisijo. Športna komisija je organizirala kar 10 prireditev. Šolska komisija pa je organizirala kar 16 tečajev, katere je skupaj obiskovalo nad 600 udeležencev. Več o dejavnosti društva v minulem letu bomo poročali po občnem zboru. I. I.

Central, Vino in Živila Kranj

Poslovno sodelovanje — osnova za novi korak: združitev?

Kmalu bo tega eno leto, ko so podjetja Central, Vino in Živila iz Kranja sklenila dogovor o poslovno-tehničnem sodelovanju. O rezultatih tega sodelovanja smo direktorje omenjenih treh podjetij poprašali že lani, ko je bil čas za večje rezultate že prekratek. Takrat so nam povedali, da se že kažejo prvi uspehi, ki so potrdili pravilnost in upravičenost njihove odločitve.

Pred nedavnim smo se drugič sestali z omenjenimi tremi direktorji in predstavniki

nekaterih samoupravnih organov. Tokrat v pogovoru za mizo nismo spraševali o uspehih doseganega poslovanja, marveč o možnostih, da bi ta kranjska podjetja naredila novi — kvalitetnejši korak. Govorili smo o morebitni združitvi oziroma kakšni drugi obliki integracije med temi podjetji. Pri tem naj omenimo še to, da je do tega pogovora prišlo zaradi takšnih razprav v podjetjih samih, kakor tudi zunaj njih.

Niso tako redka mnenja, da je takšno sodelovanje in po-

slovanje Centrala, Vina in Živil iz Kranja lahko v občini pa tudi zunaj nje za vzor drugim. Znano je namreč, da se razni integracijski programi nekaterih podjetij v občini precej počasi in težko uresničujejo. O takšnih primerih bi lahko govorili tudi v nekaterih drugih občinah na Gorenjskem. Po drugi strani pa so znani primeri o uspešnih oblikah integracij v Sloveniji in Jugoslaviji. Čas od začetka priprav do končnih oblik združitve je pri njih namreč precej kraj-

ši kot v Kranju in še kje drugje. Prav zato niso redka mnenja, da je združevanje na tem področju (čeprav je združevanje kot edino uspešno za nadaljni razvoj posameznih panog ekonomsko dokazano) rak rana podjetij in nekaterih posameznikov.

— — —

Pogovori o tesnejšem sodelovanju, če hočete, o eni izmed oblik integracije, so pri nas že stekli. 16. decembra lani smo na seji 9-članskega poslovnega odbora, sestavljenega iz članov vseh treh podjetij, razpravljali med drugim tudi o programu nadaljnega dela. Ugotovili smo, da je bilo doseganje poslovno-tehnično sodelovanje zelo uspešno. Po drugi strani ugotavljamo, da sta trgovina in gostinstvo na Gorenjskem razbita in zato ne moreta uspešno razvijati gorenjskega gospodarstva. Na tem sestanku smo spoznali, da imamo v prihodnje samo dve možnosti: ali začeti z integracijo, ali pa čakati in počakati, da bodo to storili drugi. Če vemo, da je izhod v gorenjskem gospodarstvu v postopnem združevanju, potem je jasno, da tudi mi ne moremo zaostajati. Trenutno naši poslovno-ekonomski rezultati ne kažejo nobene potrebe po tem. Vsako podjetje zase je trenutno dovolj močno, da se lahko samo obdrži. V prihodnje pa ...?

V prihodnje bi naša tri podjetja pomenila: prek milijarde starih dinarjev sredstev na leto, okrog 900 zaposlenih in prek 25 milijard starih dinarjev prometa. Seveda pa pri tem ne gre za kakršno koli klasično obliko združitve: združeno podjetje, ali seštevek vseh treh podjetij. Naš cilj je specializacija v

okviru enot, na katere bi bilo razdeljeno novo podjetje.

Prednosti pa so seveda še druge: veliko podjetje bi enotno nastopalo na trgu, sposobno bi bilo za uresničevanje večjih investicij, lažje bi prodrlo tudi na druga tržišča (zunaj Gorenjske), izboljšal bi se trenutno dokaj težak položaj v gostinstvu in podobno.

Tako so nam povedali Andrej Babič, Milan Zajc in Ciril Ankerst, direktorji omenjenih treh podjetij in predstavniki samoupravnih organov.

Pri tem pa velja opozoriti še na nekaj. Na Gorenjskem že nekatera sorodna podjetja čakajo, kaj bodo naredili v Kranju. Če bi prišlo do združitve, bi bilo novo podjetje največje in tudi najmočnejše gostinsko-trgovsko podjetje na Gorenjskem. Zato najbrž ni odveč misel, da bi bilo to podjetje zanimivo za tenejšo povezavo še za nekatera druga gorenjska podjetja.

In kako je z morebitno združitvijo? Čeprav so se tovrstne napovedi (vsaj na Gorenjskem) včasih izkazale za nevhvaležen posel, pravijo v treh kranjskih podjetjih, da bo treba čimprej reči »da« ali »ne«. Ali začeti s pripravami na združitev ali pa vse skupaj pustiti. Najbrž imajo prav in bi kakršno koli zavlacanje pomenilo zgolj izčrpavanje pa tudi škodo za vsako od podjetij.

Zato so že sestavili tri komisije: organizacijsko-kadrovsko, ekonomsko-finančno in poslovno komercialno. V njih so predstavniki iz vseh treh podjetij. Komisije bodo vsaka zase na podlagi razprav o srednjeročnem razvoju do konca aprila oziroma začetka maja ocenile in tudi predlagale nadaljnjo odločitev.

A. Zalar

Na novo preurejena kavarna Veronika spada med najlepše tovrstne objekte v Kamniku. Nostanja ureditev je skladna s cenami, saj je v kavarni vse na visoki ravni.

Sicer pa tudi ureditev tega objekta spada v vrsto prizadevanj za lepšo podobo Kamnika. Po sklepu občinske skupščine bodo letos težišče dela usmerili k ureditvi mesta Kamnik. Ljubljanski urbanistični zavod je že izdelal potrebno dokumentacijo, oziroma idejne zasnove za ureditev mesta in okolice. Poseben problem so ozke ulice in ceste, ki ovirajo promet in so nenehno prisotna nevarnost tako za pešce kot motorizirane potnike. — Foto: J. Vidic

Cestna ogledala so danes precej draga. Eno stane okrog 70 starih tisočakov. — Vseeno pa bi bil že čas, da bi ga na križišču za Radovljico oziroma Begunje obnovili — Foto: F. Perdan

Seminar za vodstva delovnih organizacij

Na pobudo občinske skupščine in družbeno političnih organizacij je bil včeraj seminar za direktorje in predstavnike samoupravnih organov tržiških delovnih organizacij o nekaterih aktualnih vprašanjih sedanjega časa. Poslanec zbora narodov in član predsedstva CK ZKJ Roman Albrecht je vodil razpravo »O sedanjem trenutku družbeno gospodarske reforme«, predsednica komisije za mednacionalne in medrepub-

liške odnose Danica Jurkovič je vodila razpravo o medrepubliških odnosih skozi prizmo gospodarskega stanja, poslanec gospodarskega zbora in član izvršnega sveta republiške skupščine Rino Simoneti pa je vodil razpravo o perečih gospodarskih problemih.

Na pobudo udeležencev tega seminarja bodo taka posvetovanja postala stalna oblika posvetovanj vodilnih tržiških delovnih organizacij. — B.